

ÉLELTÜNK

XXVIII. évf. 12. szám (28. Jahrg. Nr. 12.)

Az európai magyar katolikusok lapja

1996 december

1996 Karácsonyára

A KÜLFÖLDI RÓMAI KATOLIKUS MAGYAROK PÜSPÖKÉNEK KÖRLEVELE A HÍVEKHEZ

Kedves Magyar Testvéreim!

Ebben az esztendőben ismét meglátogatta Magyarországot II. János Pál pápa. Megtört egészsége ellenére is eljött hozzánk, magyarokhoz, hogy megerősítsen minket hitünkben, mert ezt tartja hitvátságának és Krisztustól kapott küldetésének. Szavai bátorítólag hatoltak: „Ne féljetekek!”, mert aki hisz, annak nem kell félnie a jövőtől, és aki szeret, abban nem lehet félelem. — Azt is mondta: „Ne csüggedjetekek!” a sok nehézség közepette, mert bár még hosszú az út, de 1000 éves történelmek számos példát szolgáltat arra, hogy felül tudtok kerelkedni azokon. Ugyanakkor ne felekezetekek meg a már elért eredményekről! — És végül: „Ne panaszkodjatekek!”, hanem kezdjetekek el az új életet

Magunk ügyében

P. Szőke János szalézi atya egész életében fontos dolognak tartotta a sajtóapostolkodást, különösen a szétszórtságban. Amikor Svédországban magyar pasztorációba került, megindította a Katolikus Értesítőt az oda menekült katolikus magyarok számára. Ott volt azonban — mint stuttgarti magyar lelkész — azokon a megbeszéléseken is, amikor az európai főlelkész vezetése alatt egy új lap született huszonnyolc évvel ezelőtt: az Életünk. Ez az újság lett „Az európai katolikusok lapja”, ma is komoly megjelenési példányszámmal.

Harangozó Ferenc dr. nyugalomba vonulása után Szőke páter lett a lap főszerkesztője. Itt köszönjük meg sokoldalú támogatását, legyen az segély formájában az Ostpriesterhilfe-től, írás formájában a lap számára, vagy másképpen. Mindig számíthatunk megértésére, segítségére. Kötelességei az idők folyamán Magyarországra szólították, így ezt a feladatköri főtisztelendő Miklósházy Attila SJ püspök kinevezése alapján dr. Cserháti Ferenc, európai püspöki delegátus veszi át.

Köszönjük P. Szőke János minden segítségét és kívánunk az új főszerkesztőnek, Cserháti atyának eredményes, jó munkát. A szerkesztőség

ÁLDÁSOS ÉS BÉKÉS
KARÁCSONYT
KIVÁN OLVASÓINAK
AZ ÉLETÜNK!

a romok felett, rugaszkodjatok neki a jövőnek, és biztatok a nemzet erejében, de főképpen az Úr Jézusban, akihez nemzetetek immár 1000 éve elkötelezte magát.

Talán egyik népnek sincs nagyobb szüksége, mint nekünk, arra, hogy újra éljedjen, újra meghallja az evangéliumi Jó Hírt most a 2000. év küszöbén. A mi 1000 éves történelmünk is ebbe kapcsolódik bele. A Szentatya meghívott minket, hogy készüljünk fel a Jubileumra az elkövetkező három évben. 1997-ben tehát irányítsuk szemünket és figyelmünket különösen Arra, aki 2000 évvel ezelőtt született ebbe a világba, s akinek születésnapját minden karácsonykor megünnepeljük.

Elsősorban hitünket kell megerősítenünk abban a „Jézus Úrban”, akihez Szent István elkötelezte magát a szent keresztségben és akibe magyar népünk az elmúlt 1000 év folyamán beleoltódott. Itt az ideje, hogy tudatosítsuk, ki is nekünk Jézus? Itt az ideje, ha elfelejtettük volna, hogy újból átlapozzuk a Szentírásból az evangéliumokat és felelevenítsük a katekizmusban tanult ismereteinket. Itt az ideje, hogy bátran kijelentsük: Hiszek Jézus Krisztusban, az Isten Fiában, aki értünk, értem emberré lett, megmentett, mert szeret, és azt akarja, hogy bőségesebb életünk legyen. Ami minket másoktól megkülönböztet, az a mi hitünk. Ha nem is értem teljesen, de hiszem a Megtestesülés titkát, mely Istent és embert elválaszthatatlanul összefonja Jézus személyében. Jézusban való hitünk értelmet adhat életünknek a mai zűrzavarban, mert hiszen Ő a mi életünk, reményünk és jövőnk! Nála nélkül hiábavalóak emberi erőfeszítéseink, Vele viszont mindent megtehetünk. Nincs más alap, nincs más út a boldogabb jövő felé, mint maga az Úr Jézus, aki csupán emberileg tekintve is vonzó, de ugyanakkor Ő maga a közöttünk élő Isten, Emmánuel.

Szenteljük tehát ezt az 1997-es esztendőt arra, hogy jobban megismerjük hitünknek ezt a titkát: Jézusnak, az Isten-embernek személyét és megváltói művét. Tulajdonképpen mindannyiunknak volt már személyes találkozása Vele. Hiszen az Ő képére lettünk teremtve; azért élünk, hogy egyre inkább Hozzá hasonuljunk. Beléje keresztelkedtünk meg, Ő szabadít meg minket bűneinktől, Vele egyesülünk az Eukarisztiában. Tanítását igyekszünk szívünkbe vésni, példáját akarjuk követni különösen abban, hogy mindig az Atya akaratát tesszük és hogy életünket másokért áldozzuk fel. Imaéletünkben pedig arra törekszünk, hogy a Vele való bensőséges viszonyt elmélyítsük, és próbáljuk lemásolni még ellenség-szeretetét is. Életünk Krisztus! Életünk értelmét is az adja meg, hogy meghívott bennünket világ-megváltó művének munkatársává. Ezért szegezzük szemünket mindig Jézus Krisztusra, mert Tőle erőt, útmutatást,

szeretetet kapunk a földi élet göröngyös útján.

Amikor tehát ebben az évben karácsonyt ünnepeljük, ne csak a betlehemi Kis Jézust szemléljük, hanem lássuk meg benne a Világ Urát, aki egyedül képes egyéni, családi, nemzeti életünknek értelmet adni és a jövőt biztosítani. Legyen ez az esztendő az Úr Jézus személyének és megváltói művének mélyebb megismerése, hogy megismerve Őt jobban szerethessük és bensőségesebben követhessük. Ugyanakkor legyen tele szívünk hálával a hit és a keresztség ajándékáért, mely képessé tesz minket, hogy szívünkbe fogadjuk az Úr Jézust, aki maga az Isten.

Jézus Krisztus, a mi életünk és reménységünk, 1000 éven át magyar nemzetünknek is útmutatója és vezére volt. Hadd idézzem ezzel kapcsolatban a költő szavait, melyek ma is aktuálisak, jól lehet régen írta ezeket a sorokat:

Vezér kell, s jaj de sok vezér akad!
S mind ezt tanítja: Úsd a másikat!
Minden vezérnek önnön baja fáj,
s a sok vezér közt pusztul, vész a nyáj...

S a földön, hol a kétség harca dúl,
itt jár a Vezér láthatatlanul;
az egyetlen, az igaz, az örök,
ki Vezér volt, ha jött tatár, török;
kit követett első királyunk István,
kinek nevében harcolt hős Kapisztrán,
ki Muhi- s Mohácsból kivezetett,
Igéje dajkált, táplált, életetett,
ki a sírból Isten trónjára lépett.

Magyar nép, lásd meg, Ő a te vezéred,
Vele mindent, a mennyet is eléred,
mert Ő az Út, Igazság és az Élet!

Bárcsak felismerné minden magyar a jelenkorban is, hogy jövőnk egyedül Jézus Krisztusban van biztosítva és csak Tőle várhatjuk sorsunk jobbra fordulását.

Kérjük Máriát, a Magyarok Nagyaszonnyát, hogy „mutasd meg nekünk Szent Fiadat és ajánlj minket Szent Fiadnak”. Ezzel az imádságos kérelemmel kívánok minden magyar testvéremnek odahaza és idekint bensőséges karácsonyt és áldott újévet.

Szeretettel a mi Urunkban:

+ MIKLÓSHÁZY ATTILA S.J. püspök

BETLEHEMES ÉNEK

Szűz Mária szent Fiát
Szülte világ váltóját,
Jászolba helyezteték,
Barmok közt melengeté.

Vigyünk gyapjat takarni,
És őtet melengetni,
Hogy ne fájék Szent Teste,
És aludjék kedvére.

Téged Jézus imádunk,
Szívvel hálákat adunk,
Hogy világot váltani
Jöttél szabadítani.

Dicséret és dicsőség
Az Atyának, ki felség,
Szent Fiának tisztesség,
Mondja minden nemzetség.

Lővétei betlehemes

Imaszándékok

DECEMBERRE

1.

Imádkozunk, hogy a háború és az erőszak következtében elárvult gyermekek új és szeretetteljes otthonra találhassanak.

A háború és mindenfajta erőszakosság mély sebeket üt a felnőttek, különösképpen azonban a gyermekek lelkén. Ha édesapjuk, vagy édesanyjuk meghal, ha harcokban vagy bombázás alkalmával, nem tudják felfogni: ki vette el tőlük szülőjüket és miért? Milyen joga ölték meg a legkedvesebbet az életükben? A seb gyakran fáj életük végéig és befolyásolja tetteiket, egyéniségüket. Halálukig élnek gyűlölettel telve...

Első orvosság: a vigasztalás. Ez megszünti a fájdalom súlyos terhét és új reményt csillant fel. Ez a folyamat hosszú ideig kell folytatódjon, amíg az idő a sebeket gyógyítja, a remény pedig erősödik.

Második: a szeretet és az otthon. Mindenkinek tudnia kell, meg kell élnie, hogy szeretik és van otthona. A megihitt biztonságot, a család melegét, védelmező oltalmát kell megélnie minden embergyermeknek, hogy a fejlődése irányába kinyílhassék. Ily környezetben képes csupán „pót”-apát, vagy anyát keresni, akinek szavain, tettein, viselkedésén és reakcióin tud orientálódni az élet problémáinak és helyzeteinek megoldását illetően. Ez a „pótszülő” nem kell szükségszerűen megegyezzen a nevelőszülő személyével, ha nem alakul ki bensőséges kapcsolat a nevelőszülő és a félárva között.

Az árvákért és félárvaikért imádkozunk, nem kizárva nevelő- és pótszülőket sem.

2.

Könyörögjünk: Jézus születésének ünnepe által lélekben mindenki jobban megértse az élet ajándékát és szépségét.

Sokan vélik: Jézus születése olyannyira egyedülálló esemény, hogy sorsunkat, életünket hozzá sem hasonlíthatjuk, ezért az ünnep kicsit távoli, „isteni” régiókba szorul.

Az egyedülállóság ugyan fennáll, de más dimenzióban: Jézusban Isten vált emberré. Hasonlóvá vált hozzánk, hogy az emberi életet megszentelje és annak szépségét valóságban átélve hozzánk közel hozza.

Akik igazán közel igyekeznek kerülni Istenhez, valójában Jézus Krisztushoz kellene — és csak Ő rajta keresztül — életüket, döntéseiket igazítani.

Nyelvünkben, van egy szó: „ajándok”, ami a gyermeket ajándéknak tartja. A mondás szerint „Isten gyermekkel ajándékozta meg őket”. Ma alig használjuk az elavult szavakat, ma nem áldott állapotú, hanem „terhes” lesz valaki, mert a gyermek teherré vált. Sőt akadály: „Kicsi, vagy kocsi...”

Isten ajándéka számunkra a Jézusgyermek, de a családban születő „ajándok” is. Az ajándék élet pedig szép...

Fejős Ottó

Az egri egyházmegye élete (2.)

SZERKESZTETT INTERJÚ SEREGÉLY ISTVÁN ÉRSEKSEL,
A MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR ELNÖKÉVEL

6. *Mi a helyzet a szerzetesi élet megújulásával?*

Amikor Ortutay Gyula Vallás és Közoktatási miniszter rendelete azon címen, hogy az oktatás és szociális gondozás terhére a nép állama vette át, feloszlatta a szerzetes rendeket, közel 12.000 szerzetes nő és férfi került utcára. Közülük 2000-re tehető azok száma, akik még élnek, kivétel nélkül 65–70 éven felüliek.

A vallásszabadság törvényének elfogadása, a Szentszékekkel felújított diplomáciai kapcsolat után minden szerzetes közösség újra szerveződhetett. Előnyben voltak a kirakatként 40 év alatt is működő, meghagyott szerzetes rendek, mert bár zárt számmal, nekik mégis volt közben is utánpótlásuk.

Vannak akadályozó tényezők. A még meglévők, akik éltek szerzetesi közösségben és a ma jelentkező fiatalok közt 40 éves szakadék akadályozza a hatékony megújulást. — Közben a Világ-egyházban egy s más történet, melynek meghonosítása az új szerzetesi életben időt igényel.

Mivel minden szerzetesházat államosítottak, számos közösség ház hiányában nem tudja megkezdeni közösségi életét. Aki tud, új házat vásárol és épít, vagy visszakapott romot renovál. Biztos, hogy lesznek már megújulni nem tudó rendek, de számos biztató jel beszél egészen gazdag utánpótlással bíró közösségekről. Elsősorban a lelkipásztori és tanító rendek növekednek. A betegápolás, — mint említettem, — nem vonzó az elkényeztetett nemzedék tagjai számára.

Új egyházmegyei jogú közösségek is alakulnak. Sok reményre adnak alapot a már hetvenes évektől beszívargó lelki-ségi mozgalmak. Kár, hogy a régiek és újak közt egyaránt kevesen vállalkoznak a megtelepedést a szegényebb országrészekben.

Igen sok örömet jelent megtapasztalni fiatal szerzetesek lelkes aktivitását

Advent elé

Egy római teológiai professzor, amikor Egyházunk jövőjéről beszél, különbséget tesz a „futurum” és az advent között. Mit jelent az általa említett „futurum” fogalma, szava? A jövőnek azt a formáját, amelynek alakulásában részt vesz az emberi tervezés és akarata. Hitünk tanítása szerint — amit egyesek nagy hibának mondanak — Isten a föld gazdájává és a történelem alakítójává tette az embert. Ilyen értelemben tehát részese a jövő, a futurum alakításának. Ez a körülmény — az emberi természet ismeretében — sok veszélyt rejt magában.

Ugyanakkor a keresztény felfogás ismer egy másfajta jövőt is, amit „adventnek” nevezünk. Ennek sajátossága, hogy irányát tartalmát az élet Ura, Isten határozza meg. Ennek köszönhető, hogy a jövő nem úgy alakul, ahogyan mi azt elképzeljük. Reményeinket ez a hit táplálja az erő olajával.

Hisszük, hogy a történelem szövészeke mellett az Isten ül, és igazában ő alakítja jövőnket. A keresztény ebben az adventben él, és minden tevékenysége közepette ez a szent várakozás (advent) az alapállása. Fülünkbe cseng Jézus biztató szava:

Ne féljete, én legyőztem a világot!

T. P. (Frankfurt)

és lelkeségét, azt az egykor Európát felépítő, áldozatos, keresztény szellemiséget.

7. *Milyen az egyház anyagi helyzete?*

Rossz. — 1950-ig az egyház minden független anyagi forrását elveszítette. Kizárólag a hívek nagylelkűségére támaszkodott. Ez, a templomfalai közé zárt, csak a kultuszt illetően, ebben is szerényen szabad Egyház számára szegényesen, de elegendő volt. A mindenkori nyújtott kárpótlási, állami támogatás inkább felügyeletet, mint megélhetést jelentett a papságnak.

Most tágas tere nyílt az Egyház tevékenységének, de külső anyagi feltételei nem álltak helyre. — Birtokot senki sem igényel. Egyéb finansziális források nincsenek. — Keressük, és vizsgáljuk a Világ-egyház, máshol bevált gyakorlatát egy hatékony működést lehetővé tevő pénzügyi háttér megteremtésére.

A hívek önkéntes támogatása, a perselypénz, és az önkönte egyházközségi hozzájárulás reálértéke az életszínvonalal együtt csökken. Számítanunk kell a végleges megoldás megvalósulásáig a parlamentben, magukat kereszténynek valló képviselők által megszavazott évi támogatásra, mely ma jelentéktelen része az állami költségvetésnek, nekünk azonban több, mint a hívektől kapott támogatás. (Becsülten az Magyar Katolikus Egyház lelkipásztori évi költségvetése 5000 templomot és közösséget gondozó szolgálatára nem éri el a 3 milliárd forintot, templomonként a 600 ezret azaz évi 6000 DM-t.)

Hála Istennek, ennek ellenére, ha szerényen is, a papok megélnék és fizetettek alkalmazottaink. Épülnek és megújulnak templomaink, plébániáink, egyházközségi házaink. Bizom benne, hogy ez is keresztény, magyar népiünk életrevalóságának biztató jele. Gazdagabb keresztények segítségét továbbra is kérnünk kell. Például a lelkipásztori ellátást lehetővé tevő gépkocsik beszerzésére.

Természetesen küzdünk a közszolgálat átvállalásában minket állampolgári jogon illető állami és önkormányzati támogatásért. Több-kevesebb siker kíséri iparkodásunkat egy szíttott egyházgyűlölettel táplált közhangulatban. Nem hiszem, hogy egy kormány is elvállalja a vádat, hogy a hívó állampolgárnak külön kell azért fizetni, amiben a többi ingyen részesül.

7. *Hogyan működik az ökumenizmus az egyházmegyében?*

Azt hiszem azonos módon mint az egész országban. A egyházzellenes korszak közelebb hozta egymáshoz a történelmi egyházakat.

Az ökumenizmus mozgalom. Minden, a keresztény egységet értékek tekintő egyházi közösség saját feladatának tekintti, keresni azt, ami összeköt és javítani azon, ami elválaszt bennünket egymástól.

Tisztában vagyunk vele, hogy az örökérvényesség határállomásán nem útlevelet és nem keresztlevelet kérnek tőlünk, hanem Krisztushoz való hasonlóságunkat vizsgálják. Ha ez meg lesz, függetlenül mely országból és egyházból jöttünk, örök állampolgárságot szerez nekünk az új ég és új föld birodalmában. De hasonlónak kell válnunk Jézus Krisztushoz.

Eger, 1996 szept. 1

A kérdéseket Fejős Ottó tette fel.

Olvassuk együtt a katekizmust!

Adventi készülődés, karácsonyvárás, az élet titka, — magának az élet szerzőjének Jézus Krisztusnak a születése — hatotta át decemberi beszélgetésünket. A hangulatos hajnali misék, — sötétben érkeztünk a templomba és ragyogó világgossággal indultunk, — betöltötték szívünket. Majd a szenteste, a család, a gyertyagyújtás és az éjfél szentmise, amire kicsik és nagyok a „jól megérdemelt ajándékok biztos tulajdonosaiként” érkeztek. Ekkor teljesedett be az advent, a négyhetes várakozás: *Megszületett a kis Jézus, örvendjünk!*

Sok minden megváltozott, de ugyanazok maradtunk: ajándékot váró és adó emberek. Mit is adhatunk olvasóinknak, akik beszélgetőtársaink lettek? — tették fel többen is a kérdést. Semmiképp se akarjuk „jótanácsainkkal lehengerelni önöket. Sem valamiféle érzelmes öntettel beborítani ezt a szép és mindenkinek személyes, szent előkészületet” — figyelmeztetett egyik fiatal.

Amit ajánlhatunk, beszélgetésünkről most is megpróbálunk „élő-képet” adni. Szinte egy riport gyorsaságával pergetjük le a megbeszélte témákat —, tegye meg, — olvassa el még egyszer szenteste írásunkat, aki egyedül van és szomorodik, siratja az elmúlt szép karácsonyokat... Legyen társunk a Szentírás, hogy belőle erőt merítsünk, a rózsafüzér, hogy a régikre emlékezve, értjük el-imádkozzuk. Az a kis fenyőág, ha más nincs, mindenképp a reményre hívja fel figyelmünket: azért örvendezünk, mert a Világ Megváltója megszületett.

Gondolkodjunk el és engedjük, hogy áthassa egész lényünket. „Jézus a Szentlélektől fogantatott a Szűzanya méhében, mert Ő az új Ádám, aki új teremtést vezet be: „Az első ember földből való, földi; a második ember a mennyből való” (1 Kor 15,47). Krisztus embersége, fogantatásától kezdve Szentlélekkel telt el, mert Isten „mérték nélkül adja a Lelek” (Jn 3,34). Az „Ő teljességéből”, tőle a megváltott emberiség fejtől kaptunk „kegyelmet kegyelemre” (Jn 1,16).”

Erről a részről hosszan beszélgettünk, életünkre alkalmazva. Igaz, az „első karácsony”, amit mindenki meg akarna tartani, elmúlt és minden ember életében elmúlik. A „második karácsony”, amit kifejezetten az új Ádám, Krisztus hoz, már ott volt az igazán szép családi karácsonyoknál is, de teljességét csak nála a Mennyországban éri el. „Ha nem így lenne, nem lenne igazságos az Isten, hisz minden embert akar üdvözíteni, akiknek sohasem volt megfelelő család-szerető karácsonyuk és azokat is, akik életük végéig élvezhetik a család szerető összetartozását...”

Indítsunk el egy „imádságos kisanagyalt”, — gondoljunk a nálunk is szomorúabbakra. Ez a kisanagyalt a manheimi oltártól indul szenteste a 9 órakor kezdődő szentmisében. A mi éjfél misénk még minden kedves olvasónkat ébren találja: fél tízkor kell visszaküldeni azokat a kis angyalainkat, akik elhozzák felajánlásukat és mindazt, amit rájuk bíznak, — hogy a kenyérrel és borral felajánlhatjuk. Ebben a szentmisében minden kedves olvasónk jelen lesz, értük ajánljuk fel, együtt imádkozunk.

A karácsonyi kisanagyalt telefonon is közlekedik ám — jegyezte meg valaki. Sőt olyan látogatáson, amit egész évben halogattunk: sokkal könnyebb „szót érteni”. Esetleg annak is köszönünk, akit „véletlenül” mindig elkerültünk. „Ne adj Isten, — rámosolygunk, akitől elfordultunk, a legrosszabbakat gondolva

róla. Ha nem mosolyognak vissza, — este különben sem tűnik fel annyira — mégis lesz egy egészen meglepő élményünk: visszamosolyog a tükör...”

Ezekkel meg sok hasonlóval bíztattuk egymást, — merjünk emberek lenni, merjünk hinni az emberben, hisz az Emberré lett Istenben hiszünk, mindent neki teszünk! Tehát senki sem lesz egyedül: jön az angyal...

Szent Karácsonyt és boldog, békés új évet imádkozunk egymásnak. Szeretettel a katekizmus beszélgetőtársai.

Szabó József (Offenburg)

II. János Pál pápa a fiatalokhoz

„Kiemelten szeretnék a fiatalokhoz szólni, akikkel ittlétem alatt nem tudtam külön találkozni, de akik közül sokakat örömmel láttam az ünnepi alkalmak során. Kedves magyar fiatalok! a második világháború, és nagyrészt a rákövetkező diktatúra is, számotokra csupán történelem, ti közvetlenül nem tapasztaltátok meg ezeket. Ti vagytok az 1989–90 — alapvető társadalmi fordulat — utáni első nemzedék. Igyekezzetek tájékozódni mindarról, ami az immár végéhez közeledő századunkban történt. Ismerjétek meg és gondolkodjatok el rajta, hogy az előttetek járók hibái és szenvedései okulástokra szolgáljanak. Az immár küszöbön álló harmadik évezred veletek kezdődik. Ti vagytok nemzetetek reménysége. Ezért tiétek a feladat is, hogy új életerőt adjatok történelmüknek. Örökségeket nem könnyű. De Isten segítségével képesek vagytok annak megfelelni. Ne csüggedjete, hanem kövessétek az igazság és a hit útját. Fogadjátok el a rátok váró kihívásokat. Legyetek egy olyan új világ építői, amely azoknak az értékeknek az alapjára támaszkodik, amelyek Szent István király tetteit ihlették. Legyetek biztosak benne, hogy Isten, a történelem Ura, segíteni fog nektek, hogy mindenki javára töltsétek be küldetéséteket.”

II. János Pál pápa búcsúbeszédéből, melyet előre megírt, de a rendkívüli időjárás miatt nem mondott el a budapesti Ferihegy I. repülőtéren, 1996 szeptember 7-én.

REGI KARÁCSONYI ÉNEK

Kisded gyermek síránkozik fekvé szoros jászolban, a barmok közt születették, nyomorult istállóban, Az emberért lön világra, mi testiunket vön magára, örök Istennek Szent Fia, Alleluja.

Ökör, számár megösmérére teremtőjét és Urát, Lehellyessel melegtik jászol hideg nyoszolyát, ó te kemény ember szíve, mért nem akarsz Megváltót adósmérni és lenni híve, Alleluja.

Az angyalok pásztoroknak, örömmel megjelenték, Hogy világ üdvözítője Betlehemben születék, Kik sietvén oda menni, hogy tisztelnék az Úr Jézust, Így kezdenék énekelni, Alleluja.

Serkenj fel te-is ó ember a' bűneid álmábul, Im, a Jézus te meg Váltót jött Egi magasságbul, Szíved csak ötet óhajcsa, Hogy üdvözülly, e világhoz igen nagy közit ne tarcsa, Alleluja.

Náray: „Lyra coelestis” c. énekgyűjteményéből, XVII. sz.

FRANK MIKLÓS:

Igazságosabb és testvériesebb világot!

A MAGYAR KATOLIKUS PÜSPÖKI KAR KÖRLEVELE: „A MAGYAR TÁRSADALOMRÓL” (1.)

Rövidei a pápalátogatás előtt hozták nyilvánosságra a Magyar Püspöki Kar első hosszabb lélegzetű körlevelét – mint alcíme jelzi – „A magyar társadalomról”, egy 70 oldalas füzet formájában. Alkalmat szolgáltatott a magyar helyzet „szemügyre vételére” a Honfoglalás 1100., a magyar kereszténység fennállásának 1000. évfordulója.

A körlevél felméri – az országban hat éve bekövetkezett mélyreható változásokból kiindulva – a jelenlegi állapotokat, problémákat, tendenciákat, szembeállítja őket az Egyház szociális tanításával, megteszi kritikus megjegyzéseit, de elismeri a pozitív erőfeszítéseket és eredményeket is és javaslatokat tesz a jövőt illetően, mindezt négy főtéma köré csoportosítva:

1. Szociális viszonyok és egészségügy
2. Gazdasági élet
3. Állam és politika
4. Kultúra.

A körlevél indokolásául a Püspöki Kar hangsúlyozza a Bevezetőben:

„Immár tovább nem halasztható kötelességének tartja, hogy e történelmi sorsfordulón megszólaljon, s az Evangélium fényében értékelje az ország gazdasági, társadalmi és kulturális helyzetét... Részt kíván venni közös gondjaink feltárásában, a megoldáshoz vezető utak keresésében, felkínálva azokat az értékeket és szempontokat, amelyeket az egyház társadalmi tanítása tartalmaz”. A körlevél elsősorban a hívekhez szól, de egyben az ország minden polgárához, hívőkhöz és nem-hívőkhöz egyaránt.

Hogyan lehet ezt a kétségkívül jelentős megnyilatkozást úgy ismertetni, hogy az ne legyen sem egyszerűen tartalomjegyzék, sem pedig a benne foglaltak rövidített megisméltése. Talán úgy lehetne mondanivalóját legjobban összefoglalni, ha az ember kiemeli azokat az alapelveket, amelyekre a jelenlegi magyar helyzet megítélésénél támaszkodik és ehhez rámutat azokra a javaslatokra és ajánlásokra, amelyek – a püspöki megítélése szerint – hozzásegíthetnek a problémák megoldásához. Részletesebben kitérünk majd a körlevél szociális vonatkozásaira.

I. ALAPELVEK

Az első, ami az irat olvasásakor feltűnik, a számos idézet a pápák szociális körleveleiből (XIII. Leo „Rerum novarum”-ától kezdve II. János Pál „Centesimus Annus”-áig), továbbá a II. Vatikáni Zsinat dokumentumaiból és az új Katekizmusból. Ez arra enged következtetni, hogy a püspökök ki akarták hangsúlyozni: nem a saját elképzeléseiket, nézeteket adják közre, hanem az egyház hivatalos álláspontját. Ebben az összefüggésben, mindjárt az első téma – a szociális viszonyok – tárgyalásakor kifejtik az egyház társadalmi tanítása három alappilléreinek jelentőségét. Ezek: a személy elsődleges méltósága, a szolidaritás és a szubszidiaritás elve. A körlevél ezeket rendszeresen alkalmazza, amikor irányt mutat bizonyos kérdések megoldására vagy amikor megindokolja az egyház által képviselt nézeteket.

A személyei kapcsolatban a püspökök kifejtik, hogy annak tisztelete, az emberi méltóság, kijár minden embernek, bármennyire elesett vagy fogyatékos, fizikailag vagy erkölcsileg: „Az egyház kiáll a kitesztottakért... Értelmetlennek és károsnak tartja, ha különbsé-

geket tesznek az ún. érdemes és érdemtelen szegények, a „maguk hibájából” és az „önhibájukon kívül” peremre szorultak között.”

A szolidaritás alapelveire vonatkozóan hangsúlyozzák, hogy a közösségépítés, felelősségvállalás, a közjó és az igazságosság szolgálata; alapja a szeretet.

A szubszidiaritás elvének magyarozatánál a körlevél XI. Piusz „Quadragesimo anno” kezdetű körlevelét idé-

jánlja a szociális piacgazdaság kialakítását „az erkölcsi rend korlátainak tiszteletbentartásával”. Ilyen értelemben feladata az államnak, „hogy a piac működésének káros következményeit kiigazítsa” az ún. „osztó igazságosság” által, mely révén csökkentheti az anyagi egyenlőtlenségeket.

Ezt a mezőgazdaságra alkalmazva a püspökök fontosnak tartják, hogy „a mezőgazdaságban dolgozó állampolgárok minél szélesebb köre sajátjának tekint-

Betlehemi bölcsőimádság

Miképpen az első Ádámra csendes és kedves álmat bocsáta Isten, mikor Évát oldalából építé: úgy a Szeplőtelen Szűznek értelmét mennyei elmélkedéseknek mélyeséges tengerében, akarattját isteni szerelemnek gerjedező tüzeiben mindenestől elmeríté, mikor Urunkat elhozá. És mintegy mély álomból, az isteni dolgok csodálkozásából felocsudván előtte látta Szülöttét, Urát, Teremtőtjét. Azért öröm és félelem között nem tudván, mit mívelne, térdre borulván, hihető, hogy eképpen szólott néki:

Ó áldott gyermek! ó felséges Isten!

Ó édes Fiam! ó mennyei szent Atyám!

Ó Uram, Teremtőm!

Ki vagyok én, hogy alázatos szolgálodat

ily nagy jóval látogatod?

Szoptassalak-e mint anyád,

vagy tiszteljelek mint szolgálód?

Tejet adjak-e,

vagy tömjénemmel áldozzam néked? —

Hogy lehet, Uram, hogy ölembem vegyelek

téged, ki az egeket betöltöd?

Mint tápláljalak téged,

ki minden állatot eledellel tartasz?

Efféle sok és mitőlünk gondolhatatlan ájtatosságok után, végre ölelvén, csókolván, sírván, örülvén ölebe vevé és nagy böcsülettel betakargatá

FIÁT, ATYJÁT, ISTENÉT

PÁZMÁNY PÉTER

zi, miszerint „amit az egyes egyének saját erejükből... meg tudnak valósítani, azt a hatáskörükben kivenni és a közönségre bízni tilos; éppen így mindazt amit egy kisebb és alacsonyabb szinten szerveződött közösség képes végrehajtani”, nem szabad áthárítani egy nagyobb és magasabb szinten szerveződött társulásra. Ez az elv szöges ellentétben áll a hatalom koncentrációjával, ezzel szemben megköveteli az öntevékenységet, az egyéni kezdeményezést.

A püspöki körlevél mindig újra kitér bizonyos alapvető emberi jogokra, amelyek tiszteletbentartása minden egészséges társadalmi együttélés előfeltétele. Ezek között említi a munkához és az igazságos bérhez való jogot, a tulajdonhoz való jogot, a kultúra javaiban való részesedést, a tanulás és az információ jogát és nem utolsósorban a választás szabadságát. Rámutat továbbá bizonyos, az egész séges társadalmi együttéléshez elengedhetetlen, magatartási formákra, amilyen az ember, méghozzá a teljes ember szolgálata, olyan értékrend kialakítása, amely nem rendel alá az ember érdekeit gazdasági érdekeknek, amely figyelemmel van a javak közös használatának elvére és a világgazdaság kiterjedésével együtt járó felelősség egyetemessé válására. Nem fogadható el sem a kollektívizmussal, sem a korlátok nélküli kapitalizmussal, mert mindkettőnél más és más ugyan a kiindulópont, de az eredmény és talán a cél is azonos: az ember leigázása, kihasználása.

II. GAZDASÁGI ÉLET

Ha már a gazdasági élet témájánál vagyunk, a püspökari körlevél a-

hesse azt a földdarabot, amelyet megművel”. Ennek érdekében ajánlják a tájgazdálkodás bevezetését és a vidék összehangolt fejlesztését, és – többszörösen is kitérve rá – a környezetvédelmet, amelyre a fiatalokat céltudatosan nevelni kell.

Ugyancsak visszatérő témája a püspöki dokumentumnak a munkanélküliség elleni küzdelem, valamint a feketegazdaság felszámolása. Mindkettő csak hosszútávon érhető el az adóterhek csökkentésével és szilárd piaci intézményrendszer és kiszámítható jogrend bevezetésével. Ehhez azonban nem elegendő néhány törvény megalkotása. „A munkavállalók jogainak és kötelezettségének a gazdaság minden területén egyenlővé kell kerülniük”.

III. ÁLLAM ÉS POLITIKA

Ebben a fejezetben a körlevél áttekinthető a rendszerváltozás következtében előállt helyzetet. Az átalakulás nehézségei közé tartozik, hogy a hatalom birtokosai „egy új (de gyakran a régi személyekből álló) elitet alkotnak, amely nem érzékeny a társadalom valódi helyzetére és problémáira”. Megmaradt az újraállamosítás és központosítás tendenciája, hiányzik az őszinte párbeszéd és a társadalmi összefogás: „A rendszerváltás nem hozta magával elegendő mértékben a társadalom közéleti aktivizálódását”.

Ez utóbbi csak akkor érhető el, ha az állampolgárok maguk is részt vesznek a problémák megoldásában, az egyházi és egyéb szervezeteken keresztül. Itt érvényesül a szubszidiaritás elve. Sajnos a társadalomban terjedő pesszimizmus és a „hamis nosztalgia” ennek útjában áll. Ennek leküzdésére nagy gondot kell for-

dítani „az ifjúság állampolgári és politikai nevelésében”.

Az állam funkcióját illetően a püspökök kiemelik a közjó előmozdítására való törekvést, az erkölcsi normákkal és az alkotmánnyal összhangban. Ez kötelessége a keresztényeknek is. Ezért az államnak elő kell segítenie a társadalmi és kulturális társulásokat. „A demokráciát tanulni és gyakorolni kell” – állapítják meg a főpásztorok.

IV. KULTÚRA

A „kultúra” területén a körlevél foglalkozik az egyéni életvitel, a kommunikáció, valamint az oktatás és nevelés kérdésével. Az egyéni életvitelt taglalva, rámutat arra, hogy a jelenlegi nehéz helyzetért bizonyos mértékben mindnyájan felelősek vagyunk. A közkerécsök romlása, a korrupció, a politikai hatalommal való önző visszaélés, egyesek tisztességtelen meggazdagodása, az élet tisztelésének megcsappanása, súlyos terhétél. Ezen csak alapos számvetés, az eszmények felülvizsgálása és magatartásbeli változtatás segíthet.

A dokumentum ezután részletesen elemzi az értékrend lazulását a közélet, a családi élet és a kulturális élet területén. Itt csak címszavakban sorolhatjuk fel a szimptomákat.

A közéletben meggyöngyült a másik ember megbecsülése, veszélybe került a köz- és magántulajdon, az üzleti tisztesség, a munkaerkölcs. Terjed a durva, faragatlan, önző viselkedés, a szándékosan pusztító, brutális magatartás. Általánossá vált a fogyasztói társadalmi szemlélet. A fiataloknál a perspektívalanság minden korábbinál nagyobb.

A családi életben magas a válások száma, növekszik a házasságkötés nélküli élettársi kapcsolatoké. Folyamatosan csökken a gyermekek száma, a magános öregeké ennek megfelelően emelkedik. A gyermekek sokszor minimális nevelésben sem részesülnek. A nagycsaládok egyre ritkábbak, anyagi megterhelésük aránytalanul nagy.

A kulturális életben örvendő jelenség annak megélénkülése, főleg társadalmi kezdeményezések hatására; ezzel szemben káros, bizonyos az emberi személyiséget sértő ún. „kulturális cikkek” áradata.

A kultúra másik területe, amelyet a körlevél vizsgál, a kommunikáció. Megállapítja, hogy nagy mértékben hiányzik a párbeszéd a konfliktusok megoldására, a múlt feldolgozására és a médiák sem állnak hivatásuk magaslatán. — Nagy figyelmet szentel a püspöki irat az oktatás és nevelés helyzetének felmérésére, rámutatva, hogy az még nem kapta meg szükséges rangját, sem tartalmát. Nem történik megfelelő gondoskodás a hátrányos helyzetűekről, a család nélkül felnövő vagy utcán kallódó gyermekek neveléséről. Ellehetetlenült a magyar felsőoktatás, zavarok mutatkoznak az új egyházi oktatási intézmények körül, amennyiben azok az állami finanszírozás tekintetében hátrányos helyzetben vannak.

A bajok orvoslására a körlevél mindenekelőtt intézményes reformokat ajánl az oktatás tartalmára és a nevelés céljára vonatkozólag. Kiemeli a családok és hátrányos helyzetű fiatalok felkarolásának szükségességét; „Összefogás a jövőért” címen pedig aláhúzza egy valós jövőkép és értékrend átadását a fiataloknak. Ehhez azonban „a társadalom egészét átsegítő nevelési-művelési-kulturálódási programra” van szükség, amelyhez az Egyház az evangélium értékeinek felajánlásával járulhat hozzá.

(Befejezés a köv. számban)

Emlékeztető Volly Istvánra és a „Nagykarácsony éccakájára”

Turán járva a 8 éves Batta Marikától hallotta faluja ünnepi köszöntőjét. Így kezdődik: *Nagykarácsony éccakája*. És ez lett a címe Volly István hazát és a világot bejárt nagyszerű színpadi műnek.

1934-ben tartották az első előadást a pesti Zeneakadémia nagytermében. Voltak ebben betlehemes játékok, sok-sok karácsonyi népi ének. Felléptek benne elemista, tizenéves és egyetemista énekkarok, meg Volly szülőfalujának, Peregnek „Kalász” kórusa. Az ország számos városában bemutatták.

Az első előadás nem csak óriási sikerrel zárult, hanem ösztönző ereje is volt. A pesti előadás szünetében Kodály Zoltán feleségének a kérdésére Volly István azt válaszolta, hogy Kodály alkotás nem szerepelhetett a műsorban, mert karácsonyi műve nincs. „Jövőre majd lesz” — ígérte *Emma asszony*. Ennek a beszélgetésnek köszönhető, hogy 1935-ben már felcsendült Kodály *Angyalok és pásztorok* c. alkotása, majd megszületett a *Karácsonyi pásztortánc* is furulya kísérettel. Ez utóbbi Kínától Brazíliáig éneklük, a svájci iskolák fontosnak tartották az énektankönyvükben szerepeltetni. Volly István 1991-ben kezerűen említi egyik írásában, hogy hazánkban 40 éven át nem adták ki.

1943 karácsonya előtt ünnepelte az előadás 10 éves jubileumát, amelyben mi — akkori Madách-cserkészek — egy betlehemes játékkal szerepeltünk. Itt kell említeni; cserkészparancsnokunk, a regnumista pap, *Pantol Márton* és Volly István 1935-ben ismerték meg egymást. Ez a kapcsolat igen gyümölcsöző együttműködést eredményezett. Pantol atya igen sokoldalú ember volt. 1939-től szervezőként, rendezőként bekapcsolódott a Nagykarácsony éccakája munkába, és 1943-ban az előadáson beszélt a 10 éves multról. Az ő érdeme, hogy a Magyar Filmhíradóban a zárókórus helyet kapott. És nemcsak a magyar, de az angol, francia, svéd, lengyel rádió is egyes adásban, Dél-Amerika hangfelvételtől közvetítette a lelket melengető karácsonyi játékot.

A Nagykarácsony éccakája multjához tartozik, hogy *Kovács György István*, aki 1921-ig — kivándorlásáig — Ma-

dách gimnazista volt, 1945-ben mint az USA katonai missziójának magyarországi vezetője megszervezte a *Mindenki karácsonyfáját* — a Ferenciek terén. Ezen mi, Madách-cserkészek a *Marosvásárhelyi bázor betlehemet* adtuk elő. Az egész teret megtöltő, rosszul öltözött tömeg fázva, dideregve — bizony időnkint — a meghatottságtól könnyezve várta ki az előadás utolsó percét is. A műsort a rádió legismertebb riportere, *Pluhár István* közvetítette.

Az előadások tartalma időnkint módosult, abba — addig jobbára ismeretlen — népi játékok, dalok épültek be.

A II. világháború után, 1946-ban az Operaházban csendült fel a 13., 1990-ig az utolsó Nagykarácsony éccakája.

A kommunista uralom idején a Volly-előadást külföldi magyarok vitték színre Burgenlandban, Bécsben, Münchenben, az USA-ban New-Brunswick-ban, de még Brazíliában is. 1989-ben újra magyar földön a parlamentben akarták előadni, de erre nem tartottak igényt, egy évvel később azonban a Néprajzi Múzeumban felújították. Pereg, a szülőfalú, emlékszóban gyűjti a híres néprajzudós emlékeit.

Volly István 1992. június 13-án halt meg. Első méltatása magyarul az Életünkben jelent meg. Finnországban két tudományos mű emlékezett meg róla. A Nagykarácsony éccakájával két magyar cserkészírás foglalkozott: az egyik 1992. decemberében a *Magyar Cserkész*-ben jelent meg, amelyet *A mi újságunk* 1993-ban átvett, és 1995-ben Liska Dénes *Fiúk! Fell a fejell!* c. könyvében részletesen, külön fejezetben írja le a Nagykarácsony éccakájához fűződő emlényeinket.

Reméljük, e cikkben leírtak eljutnak mindazokhoz, akik emlékeznek Volly Istvánra és a Nagykarácsony éccakájára Burgerlandtól a brazíl Loranig. Az ilyen memoárforgácsokkal, esetleg tárgyi emlékekkel (fotó, levél, műsorfűzet, plakát) teljesebbé tehető a Volly Istvánról kialakult kép és gazdagabbá a peregi emlékszóba.

És talán egyszer nemcsak multja, de jövője is lesz a Nagykarácsony éccakájának!

Hanisch József

A vallás mint új ideológia Oroszországban

II. János Pál pápa idején magyarországi látogatásának előkészítését hátrányosan érintette, hogy jöideig tisztázatlan volt a Pannónhalmán tervezett találkozó II. Alexij moszkvai pátriárkával, aki végülis elállt az utazás tervétől. Mindez azonban ismét ráirányította az érdeklődést az orosz orthodox egyházra, amelyről szakértők azt állítják, hogy ugyanolyan válságban van, mint maga Oroszország. A statisztikai adatok — tagadhatatlanul — bizalomkeltők: míg a peresztrojka kezdetén 6806 egyházközség működött az akkori Szovjetunióban, tíz évvel később számuk csaknem megháromszorozódott. A kolostorok szempontjából méginkább ugrászerű volt a fejlődés: a kommunista hatóságok részéről engedélyezett 20-ról mára már 400 fölé emelkedett a kolostorok száma. Az 1991-ben hivatalba lépett moszkvai pátriárka, II. Alexij 33 új püspököt szentelt. Jelenleg Oroszországban 3 egyházi akadémia, tíz szeminárium és 30 további intézet gondoskodik az orthodox papi utánpótlásról. A probléma csupán az, hogy miként történik ez a felkészítés.

Az orthodox keresztények helyzetével foglalkozó és igencsak tekintélyes „Hit a második világban” nevű svájci intézet igazgatója, Gerd Strikker szerint a fiatal pópákat jórészt gyorstalpaló kiképzésben részesítik és így ugyanolyan felkészületlenül kezdik meg papi hivatásuk gyakorlását, mint a szovjet időkben. Emiatt aztán könnyen kerülnek szélsőséges áramlatok befolyása alá, aminek a veszélye annál is nagyobb, mert már a szemináriumban is nyugatellenes, antiszemita és a katolikus egyház iránti gyűlölködő szellemben nevelkednek. Mint a svájci intézet igazgatója találóan jellemzi: a keresztet háttérbe szorítja az orosz kétfejű sas... De baj van az elöljárókkal is. Tavalay bekövetkezett haláláig a szentpétervári metropolita annyira nacionalista nézetet vallott, hogy II. Alexij pátriárka megtiltotta neki a publikálást az egyházi sajtóban. A szélsőséges felfogás népszerűsítését utóbb a sztavropoli metropolita vette át, aki rendkívül hasznos segítő társra talált Tihon püspök, a moszkvai patriarhátus médiafelelőseinek személyében. Ők ketten fogalmazták az elnök-

GYERMEKEKNEK

1996 december

Számotokra a Karácsonynak, a nagy örömnepnek előhírnöke a Mikulás várása és érkezése. Ezekben a napokban egyetlen gyermek sem tudja kivonni magát búvköréből. Izgatottan várjátok és ha az óvodában, iskolában, a templomban, az utcán, egy áruházban, és persze a családokban talákoztatok velem, feszülten figyelitek szavát és zsákját, vagy puttont, melyben az ajándék rejlik. Szemetekbe, az arcotokra van írva a boldogság, ha találkoztatok velem. S biztosan meg is fordul fejetekben a megállapítás: milyen kár, hogy egy évben csak egyszer van Mikulás. De jó volna, ha gyakrabban jönne, ha többször örülhetnénk neki.

No de ezért igazán nem a Mikulást illeti a szemrehányás. Ő megteszi a ma-

gát és ezáltal példát ad nekünk, hogy mi is hasonlóképpen cselekedjünk. Semmi akadály sincs, hogy a Mikulás feladatát mi is magunkra vállaljuk. Itt a legnagyobb ideje, hogy másoknak többé ne szomorúságot, hanem örömet szerezzünk. S ehhez még ajándék, pénz sem kell. Elég hozzá a jószándék, a segítőkész tenniakarás, a figyelmesség, ami mindannyiunkban meglehet, ha igazán akarjuk. A Mikulásnak legszebb ajándéka számunkra az, hogy minket is megtanítsa örömet szerezni, mások számára Mikulásnak lenni. Ha akarjuk, egy évben nemcsak egyszer lesz Mikulás, hanem mindannyiszor, amikor egymással találkozunk.

Boldog karácsonyi ünnepeket és örömteli újesztendőt kívánok!

János atya

FIATALOKNAK

December 29-én, vasárnap, a Szent Család ünnepén olvassuk Szent Lukács evangéliumából: „Miután így eleget tettek az Úr törvényének, visszatértek galileai városukba Názáretbe. A gyermek pedig nőtt és erősödött, bölcsesség töltötte be, és az Isten kegyelme volt rajta.” (Lk 2. 39-40)

Bizonyára mindaz, amit az evangéliumok a Szent Család belső életéről elárulnak, mindannyiunkban megérlelik ezt a kérdést: hogyan válhatna a mi családjunk is egy ilyen igazi, védelmet — otthont adó Családdá?

Sokan tudni vélik a biztos receptet, megoldást: egy szép, kertes magánház, egy kényelmesen berendezett lakás, némi pénz és máris megvan az alap. A többi? Az már jön magától... Szép! Ha nem lennénk tanui szinte minden nap azok kudarcának, akik csak erre építettek, még el is hinnénk. Valami biztosan hiányzott... Ami még szerintünk kell hozzá:

Irgalmasság. A mások gondja — baja

Erdélyi püspökök Münchenben

A Németországi Magyar Szervezetek Szövetsége meghívására 1996 november 9-e és 17-e között németországi körúttal Tempfli József nagyváradi római katolikus- és Tökés László királyhágóméltó református püspök.

választás idejére kibírdetett imát, amelyben a hívőknek azért kellett fohászzkodniok, hogy az ég váltsa meg Oroszországot Borisz Jelcintől, a hatalmas biródom tönkretevőjétől, az idegenek kiszolgálójától! Nem véletlen ezek után, hogy Tihon püspök mindenben gáncsolni igyekszik az európai felzárkózás szószólójaként ismert katolikus főpapot: Joseph Werth novoszibirszki püspököt.

A már idézett Gerd Strikker, valamint a regensburgi Keleti Egyház Hivatal igazgatója egybehangzóan úgy véli, hogy II. Alexij moszkvai pátriárka az arany középutat próbálja követni, de mindenképpen el akarja kerülni a belső szakadást. Eddig sikerrel szorította vissza az orthodox egyház történetében nem először felbukkanó — úgynevezett — testvériségeket, amelyek lélekavadász eszközökkel toborozzák híveiket a lakosság körében, ugyanis a kommunista ideológia befolyása alatt felnőtt nemzedék egy része a mindennapi élet összes területét megrendszabályozó új szellemi irányítást vágyódik és nem a szabad akaraton alapuló lelki megújulást keresi.

Makváry György

Az út első állomásán, Münchenben, a Damenstift-templomban, november 9-én, Tempfli József celebrált ünnepélyes főpapi szentmisét, amelyen Tökés László ref. püspök is résztvett. Közreműködött a Patrona Hungariae Énekkar Molnár Károly vezényletével. A müncheni egyházközségek hívei — katolikusok és protestánsok — megtöltötték a templomot és szeretettel fogadták a két erdélyi vendéget.

Mise után, a Willi Graf gimnázium aulájában tartott ünnepség zárta a millecentenáriumi évét és itt emlékeztek az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc 40. évfordulójára. Az ünnepi szónok Tökés László református püspök volt. A körút további állomásai Köln, Bonn, Straszbürg, Freiburg, Stuttgart és Frankfurt voltak.

Ugyancsak Münchenben, november 10-én, vasárnap ünnepélyes szentmisével és szentbeszéddel emlékeztek Márton Aron, Erdély szentéletű főpásztora születésének 100. évfordulójára. A misét dr. Vencser László, a Linz-i egyházmegye idegennyelvű lelkipásztori hivatalának vezetője celebrálta. Ezen a misén a Patrona Hungariae Énekkar Werner Alajos Mercedes miséjével, Josquin des Prés: Tengerek fényes csillaga és Orlando di Lasso: Te vagy az áldás című kórusművével működött közre.

R. Gy.

MAJOR MÁRK:

Nemcsak múltunk – jövőnk is van!

MEGEMLEKEZÉS ÁLLAMALAPÍTÁSUNKRÓL ÉS TÖRTÉNELMI ÉVFORDULÓINKRÓL *

Jelentős évfordulókat ünnepel az idén az egyetemes magyarság és mi is ma, Ruhr-vidéki magyarok itt, Essenben. Arra emlékezünk, hogy őseink 1100 évvel ezelőtt találták hazát a Kárpát-medencében, 1000 évvel ezelőtt épült ki magyar sajátosságunk szerint állami berendezkedésünk, iskolarendszerünk és egyházszervezetünk, és pontosan 40 évvel ez-

* Elhangzott Essenben, a Szent Mihály templom ünnepi szentmiséjén. Az olvasmányok István király „Intelmeit”; IV. Béla királynak a pápához írt levelét és Albert Camus „A magyarok vére” című írását idézték.

Párizsi levél

Az 56-os forradalomról Párizsban nyolc különböző alkalommal emlékeztek meg. Az ünnepségsorozat október 2-án szentmisével és a *Mindszenty emléktábla megkoszorúzásával* kezdődött a Magyar Katolikus Misszióban, majd kiállításal, fogadással, konferenciákkal folytatódott a Molière színházban, a városházán, a Magyar Intézetben és a Szenátus épületében. E levél szűk kerete nem engedi meg, hogy a rendezőket, a felkért előadókat, művészeket, prominens vendégeket felsoroljam és bemutassam. Hangsúlyozni szeretném viszont a látogatottságot, a pluralizmus harmóniáját és azt a tényt, hogy senki sem sajátította ki magának 56-ot.

A leglátványosabb esemény kétségtelül október 23-án este az ismeretlen katonasírnak megkoszorúzása volt. Az autóforgalmat leállították, amikor 21 francia és magyar zászlóval az élen a Champs Elysée-erőltérre érkeztek a diadalú alá. A koszorúzást és az örök-láng meggyújtást még impozánsabbá tette a francia haderő Saint Cyr-i katonai akadémia zenekara, amely a magyar és francia himnusz eljátszása után a Rákóczi indulóra zendített rá. Mindezt vitéz *Sulyán szky Jenő* 56-os szabadságharcos járta ki a francia hatóságoknál. Ő szervezte a rendezvények nagy részét és Missziókban tartott ünnepi beszédekben, kerülve minden népszerűség keresést és áltárgyilagosságot, adta meg már immár 40 éve forradalmi megemlékezésünk szavahihetőségét és méltóságát.

A francia és magyar államfő védnökségét élvező „Budapest-1956–1996” nemzetközi kollokviumot a Luxembourg palota Clemenceauról elnevezett termében tartották meg, ami minket magyarokat sajnos Trianonra is emlékeztet.

A megemlékezések, november 4-én, a Père Lachaise-i temetőben Nagy Imre jelképes sírjánál református imával zárultak. A mártír miniszterelnök üres sírja, az utolsó pár év óta, egyre inkább az 56 előtti elnyomás és utáni megtorlás áldozatainak szimbólumává vált. Az ünnepély önkéntes jellege, a résztvevők világnézeti sokszínűsége és a szavak, gondolatok összefonódása teremtette meg, mint 40 évvel ezelőtt, az egységet magyar és magyar között.

Párizs, 1996 november

Molnár Ottó

előtt volt szabadságharcunk, amely megrendítette a hatalmas szovjet birodalmat.

E jeles évfordulókkal ékes esztendő arra figyelmeztet bennünket, hogy elődeinkre büszkék lehetünk és múltunkból tanulva építsük jövőnket. Hűeknek kell lennünk őseinkhez, a tőlük kapott keresztény, magyar örökséghez. Első szent királyunk intelmei fiához, Imre herceghoz is erre figyelmeztet minket. Ezer éves keresztény múltunkból megtanulhatjuk, hogy mindig akkor kerültünk veszélybe, amikor őseink szent hagyományainkban meggyengült. Ma is arra van szükségünk, hogy megújítsuk azokat a nemzeti és keresztény értékeket, amelyek nélkül nem lehetünk sem igaz magyarok, sem pedig igaz keresztények. A múltban is e kettő biztosított nekünk megbecsült helyet a keresztény népek nagy családjában. A jövőben is ez tesz minket tisztelgővé.

Ezeregyszáz éves történelmünk arra is figyelmeztet minket, hogy mindig ön-

ban nem hallotta figyelmeztető jajkiáltásunkat. Nem törődve a fenyegető veszéllyel sem, minden nép – az evangéliumot idézve – „ment a maga dolga után”. Ezt tapasztalta gróf Zrínyi Miklós is, aki több mint 300 évvel ezelőtt ezt írta „A török áfium ellen való orvoság” című írásában: „Kitől is kérhetne segítséget a magyar? A császártól, a lengyelektől, az olaszoktól, a franciáktól vagy az angoloktól? Ezek mind a saját érdekeikkel vannak elfoglalva. Egyedül vagyunk.”

Egyedül vagyunk, de – ezt is tanuljuk meg történelmünkéből – büszkék lehetünk múltunkra, mert többet tettünk az európai kereszténységért, mint bármely más, szerencsésebb körülmények között élő népe földrészeinknek. Ugyanis 1100 év alatt három, a nyugati keresztény civilizációt megsemmisíteni akaró nagyhatalom ereje részben a szívós magyar ellenálláson tört meg. Itt fulladt ki a tatárok serege, itt kapott halálos sebet az ozmán török birodalom, és itt kapta gyógyíthatatlan sebet a bolsevista világbirodalom. Hallottuk Albert Camus, a nagy francia író írásából: „A bilincsből vert Magyarország többet tett a szabadságért és igazságért, mint bármelyik nép a világon az elmúlt húsz esztendőben”. Camus 1957-ben írta ezt, a szabadságharc első évfordulójára, abban az évben, amelyben Nobel-díjjal ismerték el írói és emberi nagyságát. A dícséret értékét csak növeli az, hogy ha visszaszámoljuk az éveket, a 20 év kezdete 1937. Ezalatt az idő alatt egy úgynevezett felszabadító háború is dúlt egész Európában. Camus a szabadságért és igazságért vívott győztes hatalmak diadala fölé helyezi az 1956-os magyar szabadságharcot. Pedig Albert Camus, aki 1960-ban meghalt, a sorok írásakor nem tudhatta, csak talán lelkének írói finomságával érezhette meg, hogy olyan folyamatot indítottunk el 1956-ban, amely a körülöttünk élő népek felszabadulásához és ezzel egy állandóan veszélyeztető atomháború kitörésének megszűnéséhez vezetett. Hamis tehát az a történelmi szemlélet, amely szerint a magyarság 1100 éven át mindig csak sikertelen volt.

Végezetül figyelmeztessenek minket ezek a történelmi évfordulók arra is, hogy nemcsak múltunk, de jövőnk is van. Van akkor, ha éljük azokat a keresztény erényeket, amelyekkel az előtünk élők megőrizték a hitet és ezzel a hazát. Ezer éven át szentjeink, hőseink, országnagyjaink, tudósaink, nevelőink, íróink és tisztelgőjűk, becsületos családunk sokasága éltette ezt a nemzetet. Bizzunk jövőnkben! A nemzet gerince ma is egészséges. Ne hódoljunk be a leiket romboló, számunkra idegen áramlatoknak, akár keletről, akár nyugatról érkeznek hozzánk, akár pedig a talán köztünk lappangó nemzetrontó erő szabadítja azt ránk. Népem! Keresd önmagadat és légy büszke magyarságodra. Ez a nemzet tud bátor hőseket adni ma is és ezzel történelmet alakítani. Nemde egy egyszerű, névtelen temesvári református pap hősi ellenállásában bukott meg 1989-ben Európa legmegvetettebb diktátora?

Ezeregyszáz év hosszú idő és elég bizonyítéka annak, hogy a magyar életképes. Történelmi korszakokat élt túl és további korszakok előtt áll. Erős arra is, hogy elviselje a jelen az eljövendő századok megpróbáltatásait.

A magyar múltat emlékezünk ma. Ezen ünnepünkön kérjük a magyar jövőre, az elkövetkező magyar századokra is Nagyszövegünk, a magyar szentek és mártírok segítségét és a mindenható Isten áldását.

Essen, 1996 október 20.

Madridi levél

BETLEHEMESEK

December eleje óta errefelé vidám, gyorsütemű, karácsonyi dalokat hallani. Azonban a nagyáruházakban szólnak s nem tudni, hogy a „Szaladj, csacsi, szaladj már” a betlehemi pásztorok számát nógatja-e vagy a fogyasztói társadalom tagjait biztatja költekezésre. A karácsony itt is lassan elvilágiasodik, de egy dologgal aligha bír: a betlehemmel. Sok olyan házban sem hiányzik, melynek lakói karácsonykor sem szoktak templomba menni. Betlehem áll majd köztereken és kirakatokban, s talán még a minisztériumok előcsarnokába is visszatér hála a kormányváltásnak.

A betlehemállítás „ösi spanyol szokását” valójában a XVIII. század végén Nápolyból hozták III. Károly trónralépésekor. Aztán szépen terjedt és az 1860-as években Barcelonában megalakult a „betlehemesek”, a betlehemállítók első egyesülete. Ma sok városban működik és rendez kiállításokat, találkozókat, pályázatokat.

A spanyol betlehem színes figurái többnyire agyagból, újabban műanyagból készülnek, a nagyobb méretűek gipszből, néha fából. Önálló alakok s így különféle képpen lehet őket elrendezni. A lényeg a „misztérium”: a Szent Család, az angyal, az ökör és a szamár. Ha ez megvan, már betlehem. De szoktak lenni ajándékhozó és muzsikáló pásztorok, Háromkirályok tevés kísérettel és sok bárányal, de ünnepre készülő, patakban ruhát mosó asszonyok és más népies típusok is akadnak. Esetleg jeleneteket alakítanak és egymás után állítják fel őket. Ilyenkor a szálláskeresés az első: Szűz Mária számárháton, József vándorbottal, a szívtelen fogadós lámpással a kezében, vízfordó szolgáló... Aztán az istálló a „misztériummal”; tűznél melegedő juhászokkal angyal közli a jóhírt. Majd a pásztorok imádása következik s a napkeleti bölcseké. Az utolsó a menekülés Egyiptomba: angyal mutatja az utat.

Az én pásztoraim közül háromnak neve is van. Jó huszonöt éve az ókasztiliai Ledesma községben a plébániatemplom restaurálásakor ládikát találtak emberi maradványokkal s a következő felirattal: „A dicsőséges betlehemi pásztorok, József, Izsák és Jakab, akik méltók voltak az isteni Gyermeket elsőnek látni és imádni az istállóban.” A csontok eredetéről senki nem tudott, de a legöregebbek emlékeztek rá, hogy valamikor régen, karácsonyi időben különös tiszteletnek örvendtek. Az ereklyék hitelességére e levél írója nem merne mérget venni, de szereti a legendákat és tetszik neki a gondolat, hogy nemcsak a Háromkirályokat ismerjük nevük szerint – Gáspár, Menyhért, Boldizsár – hanem legalább három betlehemi pásztor is.

Lehet, hogy az ünnepek alkalmából megint felveti majd valaki a „betlehem vagy karácsonyfa” kérdését, mintha nem férnének meg jól egymás mellett. A szép, csillogó karácsonyfa hódít, de ugyanakkor (majdnem) mind „betlehemesek” vagyunk.

Rónai Zoltán

BETLEHEM

A kocsmá ajtaját kitarjálják
s hozzák subában a telet,
az istállóban ott a jászol,
a jászolban a Szeretet.

A gyémánt csillag áll fölöttük
füstös lármában szelíden,
nyújtas barmok között az almon
az Ácsnak gyermeke pihen.

Kántálnak a három királyok
s velük a jámbor pásztorok,
a sóntés mélyén egy elázott,
elbűsult zsöllér tántorog.

Könnyes szemé bámulja báván
a betlehemi csillagot,
a jó reményt, mit körülállnak
szegények. árvák, magyarok!

Juhász Gyula (1883–1937)

erejéből és élni akarásából kerülte el a magyar a végpusztulást. Minket keletről és délről mindig csak leigázni hagytak, nyugatról pedig mindig cserben hagytak. Ezt bizonyítja az itt felolvasott „mongol levél” is, amelyet közel 750 évvel ezelőtt írt IV. Béla királyunk a pápának. 1956-ban is ezt kellett tapasztalunk. Végső halálsikollyal kiálltunk, akár csak a tatárjárás idején, egy keleti, pogány nagyhatalom fenyegette az egész európai keresztény civilizációt. Európa azon-

MECSET LESZ A HAGIA SOPHIA ?

A Hagia Sophia (= a „Szent Bölcsesség” templomát) a bizánci építészet legszebb alkotását az iszlamistaák ismét mecsetté akarják változtatni. Ismeretes, hogy a Nagy Konstantin-féle tűzvészben elpusztult bazilika helyére emeltette Justinianus császár 532 és 537 között. Hosszú időn át ez volt a bizánci kereszténység központja egészen 1453-ig, amikor az oszmán törökök elfoglalták Konstantinápolyt, a keresztény bazilikát mecsetté alakították át és minaretet építettek hozzá. Kemál Atatürk uralma alatt viszont múzeummá nyilvánították. Akkor bontották ki a ma is látható csodálatos mozaikokat. Ha azonban ismét mecsetté alakítanak át, féltő hogy ennek éppen a legrégebb és legszebb mozaikok esnének áldozatul, így a kupolában a „Pantokrátor” és az apszisban az Istenanya! Tudvalevően a mohamedán (és zsidó vallás is) tiltja a figurális ábrázolásokat. A terv széleskörű nemzetközi tiltakozást váltott ki.

**AZ ELSŐ MAGYAR
KARÁCSONYI VERS**
Édesanya, bódog anya,
Virágszülő Szűz Mária.

Winkler-kódex 1506

Emberi méltóság és emberi jog kezdettől fogva (2.)

A NÉMET PÜSPÖKÖK LELKIPÁSZTORI KÖRLEVELE A MAGZATELHAJTÁS ERKÖLCSI MEGÍTÉLÉSÉHEZ

6. MIT TEHETÜNK

Még akkor is, ha társadalmunkban a magzatelhajtás önmagától értetődővé és jogtalanságához is hozzászórtunk, nekünk nem szabad bénító letargiába esnünk. Modern kultúránk életlenségesebb tendenciáival szemben türelmes és makacs meggyőző munkára van szükségünk. Ezt önmagunkon kell kezdenünk, és saját környezetünkben kell felmutatnunk az élet iránti új szemlélet útjait. Szükségük van azonban a konkrét segítségnyújtásra is, hogy ezáltal a jog az életre ne csak a szülők által „akart” gyermekek privilégiuma legyen. Azoknak a gyermekeknek is joguk van az életre, akiknek szülei a terhesség miatt súlyos kényszerhelyzetbe vagy vélt kilátástalanságba sordródtak.

KONYVESPOLC

SZAMOSI JÓZSEF: MAGYAR LEGENDA EMLÉKEI NYUGATON. (Tisia Kiadó. München, 1955.)

Magyarország euointegrációs törekvéseinek támogatásához hasznos minden adalék, amely nyugati kapcsolataink tárgyit bizonyítékra vonatkozik. Ezt szolgálja a Münchenben élő kultúrtörténész és író, Szamosi József nemrég megjelent „Magyar legenda emlékei Nyugaton” című tiszteletes külsejű és bőséges színes illusztrációval gazdagított könyveskéje. Lényegében a máriacelli templom második alapításának történetét mondja el, kiemelve azt, hogy az állítólag Magnus barát által évezredünk elején épített kápolnát a nagy Mária-tisztelet hírében álló Nagy Lajos magyar király a török hadak feletti arányos győzelemért érzett hálájából csaknem a mai méretűre nagybővítatta. Az időközben barokkosított kegytemplomban számos emlék utal Nagy Lajos szerepére. A szerző oknyomozó pontossággal ered valamennyi magyar vonatkozású emlék nyomába, hogy aztán a lehető legapróbb részletekig feltárja eredetét, történetét. Nem rejti véka alá affeletti megütését sem, hogy mindez mennyire elkerülte a hazai történészek figyelmét. Bizonyításul idézi az összes idevonatkozó művet, noha jórészt hiányosak, vagy érthetetlen fordításokat tartalmaznak és általában a perdöntőnek mondható kegyképről — Nagy Lajos fogadalmi ajándékáról — hallgatnak. Igaz, az Andrea Vanni sienai festőnek tulajdonított, Máriát és Kisjézust ábrázoló festményről nem tudni pontosan, hogyan is jutott Magyarországra, majd onnan Máriacellbe, de díszes, címeres kerete bizonyíthatóan magyar ötvösmunka. A müncheni Tisia Kiadónál megjelent könyveske szerzője, Szamosi József, mintegy kézen fogja az olvasót és odavezeti Máriacell valamennyi magyar vonatkozású és Nagy Lajos király történetével összefüggő emlékéhez. De — alapos felkészültsége bizonyításul — még azokra a művekre is kitér, amelyek időközben elkerültek Máriacellből és a Bajor Nemzeti Múzeum, a salzburgi Szent Péter apátság, vagy a bécsi Nemzeti Könyvtár gyűjteményét gazdagítva tanúskodnak Magyarországra nyugati elkötelezettségéről. A szerző figyelmét az sem kerülte el, hogy a máriacelli búcsújáróhely 825 éves évfordulóján hang- és fényeffektusokkal kísért ünnepi játékon emlékeztek a híres zárándokokra, köztük Nagy Lajos királyra és az ugyancsak példamutató életet élt feleségére, Erzsébetre.

A téma régóta foglalkoztatta a Szerzőt. Kutatásainak, vizsgálódásainak eredményét több könyvben adta közzé, így számára természetes fogalom a „kincstári kegykép”, azonban a Nagy Lajos legendájával először találkozó olvasó előtt aligha ismert, hogy Máriacell az évszázadok folyamán annyi adományt és fogadalmi ajándékot kapott, hogy belőlük két kincstár, a régi és az új is megtelt. A magyar király ajándéka, a „Kincstári kegykép” mindkét gyűjteménynek ékességül egy sátorformára kiképzett olárt díszít a régi kincstárban.

Vincze András

Ezennel megköszönjük mindazoknak, akik egyházközségeinkben vagy azokon kívül már eddig is felkínáltak ilyen segítséget.

Egészen különleges köszönetet mondunk azoknak a fiatal asszonyoknak és lányoknak, akik súlyos helyzetük ellenére visszautasították a gyilkosságot mint kivezető utat és gyermekük élete mellett döntöttek. Ők megérdemelnek minden tiszteletet és nagybecsülést. Éppígy kifejezzük tiszteletünket azoknak az édesanyáknak és édesapáknak, akik egyedül nevelik gyermekeiket. Készségük, gyermekükért hozott, kimagasló, személyes áldozatuk mások számára is bátorító jelként szolgálhat. Ezért a gyermeküket egyedül nevelő anyák és apák a keresztény közösségekben sohasem találjanak gyanakvó bizalmatlanságot, hanem leljenek mindig tevékeny és erőteljes támogatásra. Ez már sok helyen így is történik, pl. a leendő anyák és gyermekeik befogadása, lakási lehetőségek rendelkezésre bocsátása által vagy az időleges gyermekgondozás által a szomszédok körében és a bébi-mami csoportokban vagy egyéb segítség által.

Mint egyház kötelességünknek érezzük, hogy az egyházi tanácsadó szolgálatainkat ne csak továbbfolytassuk, hanem lehetőségeink szerint még ki is építsük.

A legtöbb egyházmegyében még nyitott kérdés és az egyes szövetség tartományok szabályozásától is függ, hogy az egyházi tanácsadó szolgálat továbbra is a terhességi konfliktushelyzetre vonatkozó tanácsadásokra hozott törvényes rendelkezéseknek megfelelően történhessenek. A végleges döntést a püspökségek a Szent Székkel egyetértésben fogják meghozni.

7. BÁTORSÁG ÚJ GONDOLKODÁSRA

Az élet iránti tisztelet és az emberi élet szentségének elismerése alapvetően minden vallás célja. A keresztény hit ezt még inkább megerősíti, szilárdan és mélyen megalapozza. Mi hiszünk, hogy minden ember Isten képére lett te-

remtve és ez még inkább megalapozza az emberi élet szentségét. Ezenkívül azt is valljuk, hogy Isten minden egyes embert ismer és már az anyaméhben kiterjeszti föléje gondviselő kezét. Isten mindenkinek gondját viseli, főleg a gyengéknek és védteleneknek, és az Isten Fia megtestesülésével bizonyos fokig minden egyes emberrel egységre lépett. Ezért a keresztény hit központi, lényegi eleméhez tartozik, hogy sikra száll az emberi élet szentségéért és sérthetetlenségéért.

Ezért nagy kihívással szembesülünk társadalmunkban és az nem akkor kezdődik, amikor a gyermek már útban van vagy az ember már közvetlenül a halál felé tart. A kihívás az emberi élet minden fázisára vonatkozik. Ma leginkább arra van szükségünk, hogy legyen bátorságunk új gondolkodásra, amely a hamis és csalógató boldogságra vonatkozó ígéretet csalóka ködön átlát és komolyan veszi, hogy igazi boldogság csak megtérés, odaadás és szeretet által nyerhető el. Ez mindannyiunktól új életstílust követel, amely azon alapszik, hogy az élet elsőbbséget élvez a birtoklással, a személy a dolgokkal, a lét a tulajdonnal szemben.

Kedves Testvérek, kérjük, járjanak velünk ezen az úton, és családjukban, egyházközségükben, környezetükben és szomszédaik körében keressék az átért szolidaritás új formáit. Fedezzük fel újra, hogy mások jelenléte által önmagunk gazdagodunk. Csak így nyerjük el az élet átfogó teljességét, amelyre és amelyben Jézus követésének útján hivattva vagyunk.

Ezen az úton és életük ezen szolgálatában kísérje Önöket, kedves Testvérek, az élet barátjának, a Szentháromság egy Istennek, az élet teljességének áldása.

Fulda, 1996. szeptember 26.

A Szent Bonifatius sírjánál összegyűlt püspökök.

A München-Freising Főegyházmege számára

Friedrich Wetter bíboros érsek

A család megtartó erő

Idén nyáron Budapesten tartotta kongresszusát a Nagycsaládosok Országos Egyesülete (NOE) a címben adott jelleggel. Egy szlovákiai résztvevő a témával kapcsolatos gondolatait foglalta írásba; ennek lényegesebb bekezdéseit adjuk közre.

A millicentenáriumi alkalmából ismét ünnepelt a magyar nemzet, az anyaországban és a határokon túl egyaránt. Ünnepelt a magyarországi nagycsaládosok egyesülete is. Ez az egyesület önmaga szervezésén kívül képes a más országokban élő magyarok nagycsaládjainak megszervezésében kezdeményezést nyújtani. Különös, hogy a nagycsalád, amely a maga problémáival kell küzdeni, még több terhet vállal magára, adni tud a másoknak, azaz egymásnak adnak, összefüveteleiken egymást tanítják vagy szórakoztatják. Példaként mutatunk be a kongresszuson egy magyar nagycsaládot. A család tanyavilágon él, 20 gyerekkel. Az apa földműves, saját földjén gazdálkodik. A földből élnek mint valamikor. Az apa autóval viszi hozzá iskolaköteles gyermekeit a messzi városkába, nem szorul senkire, sőt a már házasság gyermekei családostul is ott akarnak élni. Mindenkinek megvan a

táncscsoportot. A nyaralásokat cserealappon oldják meg.

Mondanom sem kell, hogy a NOE egyértelműen harcol az abortusz ellen, de a kisgyermekes családokat kellőképpen nem támogató gazdaságpolitika ellen is. Címere egy bárka rajza; ez figyelmeztetés is lehet a más irányban haladóknak, akik valamilyen ürüggyel mindig kibújnak a nagyobb család alapításának gondolata elől. Pedig mindenütt működhetne nagycsalád egyesület vagy klub. A vajdasági magyarok már megalapították a TINCSE-t, a Tiszai Nagycsaládosok Egyesületét. Szlovákiában egy 11 gyermekes család hívott életre hasonló Egyesületet és alakulóban van — úgy tudom — a FECSKE, a Felvidéki Családok Közössége is. Természetesen együtt működnek a szociális és munkaügyi hivatalokkal s a rászoruló családokat segítik ruhaneművel, cipővel, gyerekjátékokkal és más szükséges holmikkal. Több családapának — a külföldi nagycsaládosok segítségével — szereztek jobb munkaalkalmat, jólfizető cégeknek, sőt Nyugaton is.

Milyen jó is lenne nekünk, európai magyaroknak példamutatóan hídként szerepelni az országok között! Létrehozni a nemzetközi nagycsaládos táborát a „Ti nálunk, mi nálatok” alapján! Vajon képesek vagyunk-e erre?

Az anyagországi magyarok keblükre öleltek minket, a messze élő magyar testvéreket, akik eljöttek együtt ünnepelni a millicentenáriumi örökműnyekkel és boldogan. Mennyi sok szép beszéd hangzott el a nemzetet fenntartó családról, az édes anyanyelv megtartásáról a családban. Fogjuk meg végre egymás kezét magyarok és nem magyarok! Nézzünk egymás szemébe felnőtt emberként, testvérként. Béküljünk ki mi nagycsaládosok. Hiszen égi Atyánk is ezt akarja. És egy a mi égi édesanyánk is, a Boldogasszony, a különböző hazák patronája és védelmezője.

Dr. Tóth Attila (Szlovákia)

EURÓPAI

KATOLIKUS ÚJSÁGÍRÓK TALÁLKOZÓI

A Nemzetközi Katolikus Sajtóunió (UCIP) európai régiója P. Lukács László piaristának, a Vigília főszerkesztőjének elnökletével a szlovéniai Bledben szeptember 25-e és 28-a között tartotta meg szimpóziumát. A tanácskozás témája: „Újságírói felelősség és egyházhűség; A katolikus közírók szerepe egyházi összejutásokban”.

Az UCIP-ben hazánkat a Magyar Katolikus Újságírók Szövetsége képviseli, amely június 14. és 16. között az Alpok—Duna—Adria vidékének katolikus újságíróit tanulmányi kiránduláson látta vendégül. A közép-európai keresztények lehetőségeiről és felelősségéről tanácskozó publicisták Bécsből Pozsony és az 1000 éves pannonhalmi apátság megtekintése után érkeztek Dobogókőre, ahol Német G. Béla kultúrtörténetész professzor, az MTA tagja és Lukács László előadását hallgatták meg hazánk 1100 éves történetéről és mai helyzetéről. Az ünnepi szentmisét Bíró László kalocsa-kecskeméti segédpüspök, az Új Ember szerkesztőbizottságának új elnöke mutatta be és ő is hirdetett ígét német nyelven a jezsuiták dobogókői rendházában, Kádár János kommunista diktátor egykori hegyi nyaralójában a filmbemutató teremből kialakított kápolnában. E találkozóval egyidőben ugyanott tartott lelki gyakorlatot a papi szolgálattól megvált lelkipásztorok népes csoportja (Mérleg)

Az élet könyvéből

ANGLIA

Halottaink: Csontos Bertalan, Alsózolcán, augusztus 21-én, 56 éves korában elhunyt. Fekete László, Stevenage-ben, autóbaleset áldozata lett, augusztus 23-án, élete 45. évében. Sandorov Péterné, szül. Pető Franciska, London-Lewisham, október 15-én, 44 éves korában meghalt. Nyugodjanak békében!

AUSZTRIA

Bécsi egyházmegye: **Halottaink:** özv. Kiss Jolán, 73 éves korában, január 22-én- Kaiser-Ebersdorfbán. Neuberger János, 69 évesen, január 31-én hosszú betegsége után elhunyt. özv. dr. Pavlicska Antalné, szül. Molnár Magdolna, 87 éves korában elhunyt, temetése Pozsonyban volt. Sr. Bátor Jozefa szalézi nővér, március 4-én, 86 éves korában, Bécsben elhunyt. Kerekes Mária, (Mici néni), 93 évesen, március 15-én elhunyt. Temetése március 28-án volt. Kovács Ferencné (Irén), 72 évesen meghalt. Temetése július 4-én Kaiser-Ebersdorfbán volt. Nagy Aranka, angolkis-asszony nővér, 82 évesen, fogadalmának 62. évében elhunyt. Bolza Iona grófnő, július 15-én, 86 éves korában elhunyt. Élete kiemelkedően a magyar Vöröskereszt szolgálatában volt. A bécsi magyar ifjúságot segítette. Elévülhetetlen érdemeket szerzett Apur Vilmos győri vértanú püspök boldoggáavatási ügyének elindításában. Fáradhatatlan, mélyen valóságos hívő lélek volt. Rác Miklósné, Mária Violetta, 88 évesen, október 10-én Dornbachban elhunyt. Nyugodjanak Krisztus békéjében!

Grác: **Halottaink:** Rövid, de nehéz betegség után életének 58. évében elhunyt Szombath László. Fizioterápiái tevékenységén túl is nagy segítségére volt betegeknek, a tobelbadi kórházban. Szeptember 14-én nagyszámú gyászoló közösség (családja, munkatársai és magyar diáktársai) vette körül sírját a Steinfeld-i temetőben. Szeptember 30-án, 85 éves korában hívta magához a Teremtő P. Neuberger Bonaventúra domonkos atyát. Szombat-helyen lépett a rendbe. Tanulmányait Grácban végezte, itt szentelték pappá. Szombat-helyen novícius mester, majd a magyar tartományfőnök Badali Bertalan titkára. Vasváron plébános, ahonnan 1949-ben menekülni kénytelen. Előbb Németországban, a Magyarországról kitelepítettek felkészése, majd Karintiaiban hitoktató. 1965-ben Grácban plébános, kétszer is prior az itteni rendházban, püspöki tanácsos. Nagy tiszteletnek örvendő rendtársai, hívei és a magyarság körében. Több

GRÁCI HÍREK

In memoriam 1956.

A gráci dóm harangjainak harmonikus zúgása hívta október 19-én este a város és Stájerország magyarjait a 40. évforduló megünneplésére. Az ünnepi szentmisét dr. Léber Mihály plébános mutatta be. Ünnepi beszédében kifejtett gondolatai mélyen bevésődtek az ökumenikus halgatósság szívébe. A Schola Cantorium Budapestiensis (Budapesti Énekiskola, gregorián éneke, dr. Mezei János és Bubnó Tamás vezetésével, nem maradt el a dóm megszokott zenei nívója mögött. Szabóki Tünde, aki a népéneket kísérte orgonán, mestertien improvizált a Boldogasszony témájára. A három gráci magyar egyesület vezetői vitték a koszorút „In memoriam 1956”. Az emlékműnél több mint százan imádkoztak, mikor ki-gyultak a koszorút övező mécsesek. Kodály „Esti dala”, a budapesti együttes előadásában, még sokáig visszhangzott lelkünkben.

*

A 40. évforduló megünneplését október 12-én a volt gráci diák, DDR. Németh Nándor (Bécs) nagyértékű előadása vezette be. Aktuális témája: Hova megy a magyar gazdaság? élénk vitára adott alkalmat, melyben kitűnőre vizsgálták a hozzászólók.

*

Aranydiplomát kapott a Műszaki Egyetem dísztermében a Badgasteinben élő Domonkos Árpád okleveles építész mérnök. Vasvári Vilmos okl. építésmérnök pedig megszerezte a műszaki tudományok doktora címet. Befejezte egyetemi tanulmányait Bodo Zsombor és októberben az orvostudományok doktorává avatták. Gratulálunk!

NYUGDÍJASOK LELKIGYAKORLATA STOCKHOLMBAN

1996 októberének utolsó hétvégéjén lelki-gyakorlatra gyűltünk össze közel 30-an a Josephina-Hemmet-ben (katolikus idősök otthona). Lelkivezetőnk és régi jóbarátunk Páter Horváth Kálmán SJ jött el hozzánk, hogy együtt ünnepeljük meg a 35 éves jubileumot: akkor járt itt először és azóta is mindig gondját viselte a stockholmi magyaroknak. Magával hozta az első lelki-gyakorlaton készült

gráci magyar benne találta meg lelkiatyját. Utolsó éveiben többször volt kórházban. Ott érte a halál. Volt plébániai temploma alig tudta befogadni a gyászolókat, akik a requiem után elkísérték koporsóját a szentpéter-i városi temetőbe. Október 25-én vettünk búcsút DDR. Soós Jenőtől, aki 87 évével boldog idős-kort ért meg négy gyermeke és hat unokája körében. A Mindenható adjon örök nyugodalmat nekik!

NÉMETORSZÁG

Essen: Papszentelés: Tempfli József, nagyváradi megyéspüspök 1956 szeptember 28-án pappá szentelte Szűcs Attilát szülőfalujában, a bihar megyei Monostorpetri-ben. Másnap, szeptember 29-én ott volt a felszentelt első szentmiséje is. Attila a bo-chumi egyetemen végezte tanulmányait. Mindig szívesen vett részt az Esseni Magyar Lelkészség munkájában. Lelkészségünk hívei nevében is köszönetet mondunk segítségért és Isten bőséges kegyelmét kérjük papi életére és munkájára.

Essen: Keresztelés: Szeptember 1-én kereszteltük Duisburgban Kókai Sándort, K. Tibor és Horváth Margit kisfiát. A szertartáson ifjúsgi énekkarunk énekelt.

Esküvő: Július 6-án Pécsen, a székesegyházban örök hűséget esküdött egymásnak Axel Broß és Ulmer Csilla Bernadett. Mindketten oberhauseni lakosok. Isten éltesse a megkereszteltet és az ifjú párt!

Halálozás: Rövid betegség után, október 14-én meghalt Pichler Ferenc. Élt 76 évet. Iser-lohnbán temették október 18-án. A megbol-dogult 1956-tól 1964-ig a Nordrhein-Westfa-leni Regierungnál, 1964-től 1971-ig pedig az esseni püspökségnél dolgozott „Sozialbetreuer für die Ungarn” beosztásban. Éveken át az Esseni Magyar Lelkészség gyermek-üdületési munkáját is ő szervezte. Beosztásánál fogva sok honfitársunk ügyét intézte és lehetőség szerint, — ahol tudott — segített. Ma is sokan gondolnak rá. R. I. P.!

Stuttgart: Keresztelés: Bécsi Daniel Ferenc, B. Ferenc és Kiss Agnes kisfiát szeptember 8-án kereszteltük Heilbronnban.

Halálozás: Osztie András, október 20-án, 95 éves korában Stuttgartban elhunyt. Október 24-én ravataloztuk. Hamvait végső nyugalomra Temesváron helyezik el. Az örök világosság fényeskedjék neki!

fényképet, melyről megállapítottuk, hogy egy-néhányan most is itt vagyunk, de bizony meg-öregedve.

Páter Horváth éppen erről elmélkedett velünk: Öregszünk, de mire!? A 89. zsolttár szava-it idézve: „éveink száma legfeljebb hetven, s ha erősek vagyunk, eljutunk nyolcvanig... taníts meg számbavenni napjainkat, hogy el-jussunk a szív bölcsességére”. A lelki-gyakor-lat témája — Életem itt... és a foly-tatás — segített visszatekinteni egyéni éle-tünkre hogyan tudtuk keresztényi küldetésün-ket teljesíteni, hogyan valósult meg Isten terve bennünk? Köszönetet mondunk, hogy hí-vását elfogadtuk, erőt adott és felhasznál-t minket, hogy jószágát, szeretetét továbbíth-atuk. Ezt kell folytatnunk öregségünkben is, imáink, áldozataink és ha kell szenvedéseink által. Ez a hátralevő életünk gazdag külde-tése, melynek az örök élet fénye ad értelmet. Az emberré lett Krisztus szenvedésével és ha-lálával mutatta meg az utat, feltámadása és mennybemenetele pedig a biztosíték, hogy mi is eljutunk Isten örök nyugalomára. Erre va-gyunk teremtve, erre vágyik a szívünk!

Kálmán atya rövid ittléte alatt meglátogat-ta a beteget és öregeket, akik már nem tud-tak eljönni, hogy nekik vigaszt és erőt adjon az Oltriszentségben rejlő Krisztus. Rövid lá-togatást is tett a stockholmi katolikus teme-tőben. A lelki-gyakorlat záró-szentmiséjén a betegek szentségét is felvehette az, aki úgy érezhette, hogy öregségében erre szüksége van. Hálátelt szívvel és köszönettel búcsú-ztunk Horváth atyától, hiszen most egy kicsit könnyebb lesz az öregség útján haladni, mert fényesebben látjuk a végcél, és tudjuk, hogy ott „minden görbe kiegyenesedik”.

Gereben Marianna

II. ERZSÉBET KAT. ISTENTISZTELETEN

1668 óta, tavaly novemberben vett részt első ízben angol államfő, a jelenle-gi II. Erzsébet királynő, katolikus isten-tiszteleten. Az anglikán államegyházhoz fűződő katolikus kapcsolatokról tudni kell, hogy az angol királyi ház tagjai szá-mára egy esetleges áttérés a katolikus hitre, illetve katolikussal való házasság-kötés, trónvesztéssel jár. VR

Három avatási ünnep Székelyföldön

INTERJÚ SZÁSZ JÁNOS ATYÁVAL
A GYULAFEHÉRVÁRI KARITÁSZ IGAZGATÓJÁVAL

Szeptember 17-én, 18-án nagy ünnep-volt Csíksomlyón, Gyergyószentmik-lóson, Csíkszeredán. A Gyulafehérvári Caritas három intézményét avatták. Megkérdezem Szász János atyát, a Gyulafehérvári Caritas igazgatóját, mi ennek a három intézménynek a jelentősé-gé és létrejöttének háttere?

A három intézmény: a Zsögödi Gyer-meküdültető Központ, árvagyermekek számára, a Csíksomlyói Jakab Antal Tanulmányi Központ, és a Gyergyószent-miklósi Szent Erzsébet Öregotthon. Amikor e három intézményt megterveztük, megálmodtuk, akkor arra gondoltunk, hogy a rászorulóknak teljes skáláját meg-célazzuk. Az árvagyermekektől a tanul-ni vágyókig és egészen az elhagyott öre-gekig. A cél tehát, hogy nagyszorással segítsen a rászorulókon. Hogy hogyan jött létre a 3 intézmény? Egész Euró-pának az összefogása. Elsősorban a Linzi Egyházmegyei Caritast említeném, a mi partner karitászunkat, majd a Freiburg-i Caritas Központot. De Olaszág, Dél-Tirol, Franciaország, Svájc, Hollandia is segítettek ezen létesítményeknek a meg-valósításában. Öt év kemény munkája van benne, próbálunk európai színvona-lat elérni és hogy ezt a színvonalat meg-tartsuk.

Aki látja ezt a három intézményt, tudja, hogy rengeteg anyagi befektetés-re volt szükség és látszik az is, milyen nagy lelkesedéssel dolgoztak rajta az em-berek. Gondolom a hívőket is be lehet kapcsolni ebbe a munkába, ha megértet-ték, mennyire fontos intézményről van szó.

Mind a három intézmény Hargita me-gyében van. Tehát a székelység szíve központja e megye és Hargita megyéből az emberek itt elsősorban munkahelyet is kaptak az intézmények létrehozása-kor, hiszen óriási összeg áramlott be így a megyébe — talán márkában lehetne kifejezni — több mint nyolc millió már-ka és ez valahol közvetve vagy közvet-lenül érintette a megye embereit.

Hogy lehet ezeket az intézményeket fenntartani?

Nagyon sokat gondoltunk, gondolkoz-tunk ezen, a jövő hogy is lesz. Mindegyik intézménynek más a rendeltetése és így egészen más a fenntartásának a módoza-ta, lehetősége is. Az állami szervekkel is felvettük a kapcsolatot, hogy az az elv, hogy mi is csak segíteni akarunk az em-bereken és nem akarjuk az állam vállal-ról a terhet levenni, hanem besegíteni a szociális munkában, hogy ez is érvénye-süljön itt. Továbbra is megcélazzuk Eu-rópát az adományokért, különböző kari-tász szervezeteket és alapítványokat és a helyi vállalatokat és vállalkozókat, hogy az adott lehetőségek kihasználásá-val, a törvények adta lehetőségekkel él-ve ők is szponzorálják ezen létesítme-nyeket.

Hogyan működik a Gyulafehérvári Caritas?

A Gyulafehérvári Egyházmegye: fő-egyházmegye- kilenc megyére terjed ki, a területe óriási. Ezért felosztottuk kilenc régióra a karitást. Kilenc kirendeltség van, mindenhol egy felelős alkalmazott, aki azt a régiót vezeti és irányítja és aki tartja a kapcsolatot a főegyházmegyei karitász szervezettel. És ezen felelősen keresztül majd tovább hálózik a kari-tász a plébániai karitászokra, a mun-ka nagy része ott történik. Tehát plébá-

niális karitász az alapja kell legyen a karitász munkának, hogy nehogy a p-ramis alap nélkül maradjon. Gyulafe-hérváron csak egy irányító-csoport van, ez azt jelenti, ahová az információk ösz-szefutnak és ahonnan az irányítás tör-ténik, különösen a külföldi kapcsolat.

Milyenek a kapcsolatok a többi egy-házmegyei karitással?

A kapcsolatok nagyon jók, mondha-tom. A hat egyházmegyei karitásról beszélünk most, a négy erdélyi és a Par-cium és a Iasi-, Bukaresti Egyházmegyei Caritas. Már több mint két éve műkö-dik az ügynevezett Nemzeti Caritas és nagyon jó az összhang, nincs torzsal-kodás már nemzetiségi szinten, valahogy úgy látom, hogy a karitász — a szeretet — mindent le tudott győzni.

Az állami hatóságokkal lehet-e együtt-működni, megértik-e a karitászok cél-kitűzéseit, látják-e, hogy ez rajtuk is segít?

Ez változik régióként, megyéként. Van ahol egészen jó az együttműködés, van ahol békés az együttélés. Ellensé-ges hangulatot nem éreztünk sehol. Lát-ják a tevékenységen és érzik, hogy ez valóban az emberekért van.

Mik a további tervek?

A tervek között elsősorban az szere-pel, hogy a meglévő létesítményeket jól talpra állítsuk. És a tervek között sze-repel a plébániai karitászoknak a há-lózatát kiépíteni, hogy mindenhova jusson el az intézményes karitásznak is egy része. Ugyanakkor egy szociális há-ló, házibeteg gondozó-, öreg gondozó há-lónak a kiépítése, amit a Freiburg-i Ca-ritással közösen szeretnénk megvaló-sítani.

Atya, kívánom a Gyulafehérvári Ka-ritásznak és valamennyi erdélyi és romá-niai karitásznak a Jóisten áldását és sok sikert, és kívánom, hogy legyen ereje ezeknek a terveknek a megvalósításában. Köszönöm a beszélgetést.

Frank Miklós

MÁRTON ÁRON EMLÉKKÖNYV

Erdély szentéletű főpapja, Márton Áron születésének 100. évfordulója alkalmából „Emlékkönyv” látott napvi-lágot Kolozsváron a Glória kiadónál. A könyvet Marton József egyháztörténész szerkesztette és abban kortársak, tanít-ványok, személyes ismerősök emlékez-nek, többek között Jakubinyi György, Reizer Pál, Tempfli József, Domokos Pál Péter, P. Szőke János, Dávid Erzsébet és mások. Az Emlékkönyv bizo-nyára nagy érdeklődésre tarthat számot a magyarság körében Erdélyen kívül is. Egyébként is folyamatban áll Márton Áron boldoggáavatása. MK

Hírek — események

Legújabb Londonban készített statisztikai kimutatók szerint Angliában lát-hatóan növekszik az anglikán istentisz-teletek látogatottsága. Londonban pél-dául 1991 és 1994 között 40 ezerrel emelkedett az istentiszteleten résztvevő anglikán hívők száma.

*

Bulgáriában, az ortodoxiától elsza-kadt szárnytól a Vallási Hivatal meg-tagadta a hivatalos elismerést. Az eluta-sítás oka, hogy egy vezető egyházi tes-tületnél Bulgáriában nem lehet több. A bulgár ortodox egyház élén Pimen met-ropolita áll.

A magyarok legkedveltebb találkozóhelye
a hagyományos müncheni

MAGYAR BÁL.

Az eddigi nagyszerű keretek között

1997. január 10-én, pénteken,
20.00 órai kezdettel.

a HOTEL BAYERISCHER HOF (Promenadeplatz 2-6, München 2) dísztermében tartjuk. Kérjük kedves honfitársainkat és barátainkat, hogy rendezvényünk dátumát már most jegezzék elő a naptárba! A bárendezés.

EURÓPAI, NÉMETORSZÁGI OLVASÓINK FIGYELMÉBE!

Az ÉLETÜNK előfizetési árát kérjük helyi terjesztőkkel (misszióinkkal) rendezni! Csak a kiadóból postázott újságok előfizetését kérjük az „Életünk“ müncheni Postabank számlájára befizetni. A szerkesztőség

Kedves Hívek!

Közeleg a tél, nemsokára itt a karácsony szent ünnepe. Sok hajléktalan, munkanélküli, beteg szenved különösen ezekben a hónapokban. Segélycsomagok összeállítására: ruhanemű, gyermekjátékok, tisztálkodási szerek stb. és anyagi támogatásukat kérjük.

Adományait a müncheni főlelkészség címére küldjék:

Ungarische Katholische Delegatur
Landwehrstr. 66, D-80336 München.

Kontszámunk: LIGA-Bank München,
Konto-Nr.: 215 24 79, BLZ 700 903 00.

Németországban élő magyar férfi, 48/180/80, megismerkedne vallásos, karsú, nemdohányzó hölggyel. Jelige: „Megértés“.

RUPP LÁSZLÓ hitese törvényszéki fordító vállalat fordításokat magyarról németre és németről magyarra. 80336 München, Goethestr. 32.

Minden lapunkban ismertett, de a Magyarországon megjelenő egyéb könyvek is megrendelhetők az alábbi címen:

K U P A, Distelfinkweg 21,
D-81249 MÜNCHEN.

Üzenetrögzítő / Fax: 0049 89 / 8 64 35 73.

Szamosi József munkái:

MAGYAR LEGENDA EMLÉKEI NYUGATON

96 o., 15 színes és 10 fekete-fehér képpel.

PASZIÁNSZ

- Csevegések, játékok, napló (1945-46) -
172 oldal.

MŰHATATLAN MŰLT

- Új és régi versek. - 186 oldal.

Egy-egy könyv ára portóval 25.— DM.
(csak bankjegyben!)

Megrendelhető a szerző címén:
Elektrastr. 7/b. D-81925 München.

Megjelent! Megjelent!
TERÉZ — EGY KÖZÜLÜNK
Dr. Szabó József új videofilmje,
Lisieux-i Szent Teréz halálának 100.
évfordulójára. 35 perc, VHS-PAL.
Ára: 25.— DM.
Megrendelhető kiadóhivatalunknál.

APRÓHIRDETÉSEK

**MAGYAR BOROK, PÁLINKÁK
NAGYVÁLASZTÉKBAN!**
Olcsó áron raktárról. — Kérje árlistánkat!
JOSEF UDVARHELYI ☎ (0911) 4 72 01 50.
KEPLERSTR. 2. 90478 NÜRNBERG
Budán közel a Várhoz és a metróhoz, modern garzonlakás hazalátogatóknak kiadó. Telefon: 01 341 46 24 vagy 091 743 20 34.
Csikszerecskétől - Torontóig magyarok nemzetközi társasága, várja Önt. „Határok nélkül, Budapest 1300, Pf. 241“.
Budán 2 + 2 félszobás lakás berendezve kiadó, hosszú időre is. ☎ (D) (081 02) 48 60.
Kamaraerdőn, panorámás telken, 300 m²-es, 5 szobás, új luxus lakás eladó. Telefon: (D) (081 02) 48 60.

BEATRIX PANZIÓ H-1021 Budapest, Szeher út 3. Tel./Fax: 0036-1-1763 730 és telefon 0036-1-2750 550. Szeretettel várjuk szállodánkban, mely harmadszor nyerte el az „Év panziója“ díjat! Családi légkör, zöldövezetben, de közel a centrumhoz. Szállodai színvonal — zárt autóparkoló.

Budapest, a XVIII. kerületben családiház kerttel eladó. Hozzáépítés lehetséges. Irodának, lakásnak alkalmas. Ára: 70.000 DM. Válaszok: „Házatérés“ jelíggel a kiadóba.

Budai kertés villában újonnan kialakított kétszobás és másfélszobás, bútorozott, komfortos lakás kiadó 40.— DM lakás/naponta. Hosszabb időre engedmény! Parkolás zárt kerben. ☎ 0036-1-202 30 25.

Jegypár, 29/32, asztalos, több vezetői jogosítvánnyal rendelkező férfi, gimnáziumot végzett hölgy, januári kezdettel, nyelvtudás nélkül, szállásos munkahelyet keres. Válaszokat „Állás keresés“ jelíggel a kiadóba.

Eladó! Budán, a Vérmezőnél, 79 m²-es összkomfortos lakás, irodának is alkalmas. Érdeklődés: Selmezcy: ☎ (H) 0036-1-155 17 83.

Magyarország festői környezetében épülő nyugdíjas telepen 30—46 m²-es apartmanok, 54.000.— DM-től eladók! Ápolás, étkezés, orvosi kezelés megoldott. Részletes felvilágosítás: Bfó—Rohrbacher Építési Vállalkozók, D-94469 Deggendorf, Loh Str. 6, vagy D-94526 Metten, Utto Str. 6.

Karsú, 45 éves, német férfi megismerkedne németül beszélő, hozzáilló, csinos, szenzibilis, keresztény nővel. Válaszokat külföldről is német nyelven „Partner“ jelíggel a kiadóba.

Könyvek, hanglemezek, szaloncukor olcsó áron kapható! MUSICA HUNGARICA, Rühmannstr. 4. D-80804 München. Telefon: (0 89) 30 50 43.

Fiatalos, szőke, 55 éves, független magyar nő barátságot kötne rendezett körülmények között élő magyar férfival 63 éves korig. Válaszokat „Nálad—nalam“ jelíggel a kiadóba.

Jókinézésű és megjelenésű, 48 éves építész technikus nő, rendes, komoly, házias, szorgalmas és még sok más jó tulajdonsággal rendelkező férjhez menne komoly, intelligens férfihez 60 éves korig. Jelige: „lbylyák“.

KIADÓHIVATALUNKNÁL KAPHATÓ VIDEOKAZETTÁK:

Teréz — egy közülünk DM

35 perces film, megjelent Lisieux-i Szent Teréz halálának 100. évfordulójára. VHS-PAL 25.—

Árpád-házi Szent Erzsébet élete magyarul vagy németül, 40 perces film, VHS-PAL 25.—

Lourdes 50 perces film, VHS-PAL 30.—

Lourdes-i Keresztút 50 perces film, VHS-PAL 30.—

Lourdes-i csodák és gyógyulások Dokumentumfilm hat csodásan gyógyulttal. 90 perc, VHS-PAL 30.—

KAZETTÁK:

Lourdes és az evangélium, vizsgálatok. Rádiós magyar nyelvű kazetta, 60 perc 10.—

Lourdes-i üzenet — elmélkedések dr. Szabó József összeállítása 10.—

KÖNYV:

Lourdes — Bernadett nyomdokain (kb. 140 színes képpel) 25.—

Megrendelhető:
Ungarische Katholische Delegatur
Redaktion Életünk
Landwehrstr. 66, D-80336 München

„TÉTÉNY“ Ungarische Spezialitäten

Kreitmayrstr. 26 - 80335 München
Telefon: (089) 1 29 63 93.

Badacsonyi szürkebarát	7.80
Debrői hárslevelű	6.80
Etyeki Chardonnay	8.80
Alföldi olaszrizling	6.50
Alföldi kékfrankos	6.50
Villányi rosé, Kékőportó	8.80
Villányi kékfrankos	9.80
Villányi Cabernet	10.80
Egri bikavér	9.50
Egri leányka	7.50
Tokaji szamorodni	12.50
Tokaji aszú 3 puttonos	14.50
Tokaji aszú 4 puttonos	17.—
Tokaji aszú 5 puttonos	20.50
Kecskeméti barackpálinka	29.—
Vilmos körtepálinka	29.—
Unikum	29.—
Egri cseresznyepálinka	25.50
Császárkörte	21.50
Diólikőr 0.5 liter	14.50
Cimeres barackpálinka	33.—
Sárgabarack-, Málnalikőr 0.5 liter	13.50
Tarhonya, kocka, laskatésza per kg	7.—
Májas-, véres hurka, disznósajt	13.—
Tokaszalonna	15.—
Füstöltzalonna	12.—
Friss kolbász	15.—
Házi kolbász	25.—
Téliszalámi	33.—
Szegedi szalámi	30.—
Csabi, Gyulai	27.—

● Üvegárut nem szállítunk! ●

MAGYAR NYELVŰ SZENTMISÉK

Kedves Olvasóink,
időnként közöljük a magyar lelkészségek telefonszámát és címét, ahol érdeklődni lehet a szentmisék helye és ideje után.

NÉMETORSZÁG

Aacheni Egyházmegye:
Miséző helyek: Aachen, Mönchengladbach, Krefeld.

Érd.: Ft. Szigeti István, Vinzenzstr. 5, D-52087 Aachen. ☎ (0172) 248 63 26.

Augsburgi Egyházmegye:
Miséző helyek: Augsburg Kempten Neuburg.

Érd.: Ft. Fehér István, Ung. Kath. Mission, Oberföhringer Str. 40, D-81925 München. Telefon: (089) 98 26 37 és 98 26 38.

Bamberg-Eichstätt-Regensburgi Egyházmegye
Regensburgi székhellyel:
Miséző helyek: Bamberg, Coburg, Ingolstadt, Landshut, Nürnberg, Regensburg, Straubing.

Érd.: Ft. Bárány József, Ung. Kath. Mission, Tuchergartenstr. 2/A, D-90571 Schwaig. Telefon: (0911) 507 57 96.

Esseni Egyházmegye:
Miséző helyek: Duisburg, Oberhausen, Bochum, Essen, Neukirchen-Vluyn, Moers, Mülheim.

Érd.: Ft. Major Márk, Ung. Kath. Mission, Steeler Str. 110, D-45139 Essen. Tel.: (0201) 28 47 40.

Freiburg-Trier-Speyeri Egyházmegyék offenburgi székhellyel:
Miséző helyek: Mannheim, Offenburg, Kaiserslautern, Trier, Saarbrücken, Freiburg, Baden-Baden, Karlsruhe, Pforzheim, Strasbourg, Muhlheim, Colmar.

Érd.: Ft. dr. Szabó József, Ung. Kath. Mission, Straßburger Str. 39, D-77652 Offenburg. ☎ (0781) 268 36.

Berlini és Hamburgi Főegyházmegye, Hildesheimi Egyházmegye:
Miséző helyek: Berlin, Hamburg, Kiel, Lübeck, Braunschweig, Bremen.

Érd. Hamburgban: Ft. Rasztovecz Pál, Ung. Kath. Mission, Holzdamm 20, D-20099 Hamburg. ☎ (040) 24 60 49.

Érd. Berlinben: Nagy Iván, Ung. Kath. Kirchengemeinde Szent Erzsébet, Bundesallee 108, D-12161 Berlin. ☎ (030) 859 23 95, Fax: (030) 851 25 93.

Kölni Főegyházmegye:
Miséző helyek: Köln, Longerich, Düsseldorf, Bonn, Wuppertal.

Érd.: Ft. Bereczki Béla, Ung. Kath. Mission, Thieboldgasse 96, D-50676 Köln. Tel.: (0221) 23 80 60.

Mainz-Limburg-Fuldai Egyházmegyék frankfurti székhellyel:
Miséző helyek: Frankfurt-Rödelheim, Wiesbaden, Mainz, Darmstadt, Gießen.

Érd.: Ft. Takács Pál, Ung. Kath. Gemeinde, Oppenheimer Str. 49, D-60594 Frankfurt/M. ☎ (069) 61 21 66.

München-Freisingi Egyházmegye:
Miséző helyek: München, Rosenheim.

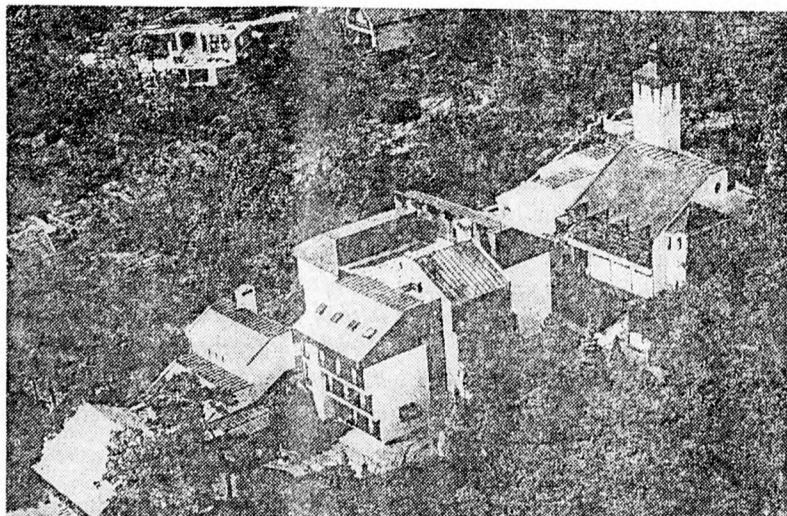
Érd.: Ft. dr. Cserháti Ferenc, Ung. Kath. Mission, Oberföhringer Str. 40, D-81925 München. ☎ (089) 98 26 37, 98 26 38, Fax: (089) 98 54 19.

Münster-Paderborn-Osnabrücki Egyházmegyék:
Miséző helyek: Hagen, Menden, Arnsberg, Osnabrück, Bielefeld, Marl, Münster.

Érd.: Ft. Bagossy István, Ung. Kath. Mission, Middelveld 24, D-48157 Münster-Handorf. ☎ (0251) 32 65 01.

MAGYARORSZÁGI ELŐFIZETŐINK FIGYELMÉBE!

Az ÉLETÜNK előfizethető Magyarországon az OTP Bank Budapest VIII. ker. Közeti fiók: 11773085 - 07063558, t.a. 973080706355 számú kontójára, Fejős Ottó néven. Évi előfizetés híveknek: 1000.— Ft.; lelkészeknek öt intenciósi testimonium a kiadóhivatal címére.

SZERVEZZÜNK magyar-, idegen-nyelvű vagy vegyes csoportokat, — vagy csatlakozzunk hozzájuk! Támaspontnak nagyon alkalmas a dunakanyari LELKIGYAKORLATOS HÁZ!

Mielőbbi jelentkezés ajánlatos!

Tervezett árak: Éjszaka + reggeli: 40 DM. Félpanzió 50 DM. Teljes penzió 60 DM.

Cím: LELKIGYAKORLATOS HÁZ, H-2016 Leányfalu, Mórucz Zsigmon út 141.
Telefon: 0036-26-383 212, fax: 0036-26-383 302

E L E T Ö N K

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Magyar Katolikus Főlelkészség
Landwehrstraße 66 · 80336 München.
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45 / 5 43 81 47
Felelős Kiadó:
a Magyar Katolikus Főlelkészség.
Főszerkesztő: dr. Cserháti Ferenc.
Felelős szerkesztő:
Fejős Ottó.

A szerkesztőbizottság tagjai:
dr. András Mária †, dr. Bogay Tamás †,
Boór János, dr. Frank Miklós, Kovács
K. Zoltán (Budapest), Szamosi József
(olvasó és tördelő szerkesztő) és Vincze
András.

Redaktion und Herausgeber:
Ungarische Katholische Delegatur
Landwehrstraße 66 · 80336 München.
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45 / 5 43 81 47
Chefredakteur: Dr. Cserháti Ferenc.
Verantw. Redakteur:
Ottó Fejős.

Abonnement: DM 25.— pro Jahr und
nach Übersee mit Luftpost DM 40.—
ELŐFIZETÉS:

Az Életünket a helyi magyar lelkészek terjesztik, ők küldik szét és náluk is kell előfizetni!

Tengerentúlról, vagy ahol nincs magyar lelkész, oda a kiadóhivatal küldi az újságot.

1 példány ára: 2.50 DM.

Előfizetési ár egy évre DM 25.— vagy ennek megfelelő valuta.

Tengerentúlról légipostával DM 40.—
Lapzárta minden hónap 15-én.

Hirdetéseket csak 15-ig fogadunk el.
Postbank Niederlassung München:

Konto-Nr. 606 50-803 - BLZ 700 100 80.
Kath. Ungarn-Seelsorge, Sonderkonto.

Erscheint 11 mal im Jahr.
Druck: Danubia Druckerei GmbH.

Ferchenbachstr. 88 · 80995 München.

Beilagenhinweis: zu dieser Auflage liegt zeitweise ein RUNDSCHREIBEN bei.
A kiadványhoz körlevelet mellékelünk.

HIRDETŐINK FIGYELMÉBE!

Befizetéseket és átutalásokat postacsekkek kontónkra kérünk! Kath. Ungarn-Seelsorge München — Sonderkonto:

Postbank München:
Konto-Nr.: 606 50 - 803. BLZ 700 100 80.

HIRDESSEN AZ ÉLETÜNKBEN!

Hirdetés díjak 1996 január 1-től:

Apró-, házassági-, általános hirdetés	DM
ára soronként (kb. 40 betű)	7.—
Jelige portóval	7.—
Külön kívánásokat esetenként árazunk.	
Üzleti hirdetések soronként	10.—
Nagybetűs (kétsoros) sor	20.—
Kétváltozós hirdetés az összeg kétzeresére.	
Egymásutáni háromszori hirdetés esetén	10 százalék kedvezmény.
Egymásutáni hatszori hirdetés esetén	20 százalék kedvezmény.
Egy évi hirdetés esetén 25 % kedvezmény.	
Hirdetések határideje minden hónap 15-e, befizetve!	

A névvel megjelölt cikkek nem minden esetben felelnek meg a szerkesztőség véleményének. — Kéziratokat nem őrizzük meg és nem küldünk vissza!

AMERIKAI ÉS KANADAI ELŐFIZETŐINK FIGYELMÉBE!

Az ÉLETÜNK előfizethető terjesztőnkél: Joseph DANI, Deer Valley, P.O.Box 43126, Calgary, Alta T 2 J 7A 7, Canada.

A címére küldött csekken feltüntetendő: „ÉLETÜNK“. Kérjük szíveskedjenek a fenti címre, ne Münchenbe küldeni a csekket. Itt egyenkénti beváltásnál a 40.— DM-ből 8.— DM-et levonnak a bankban. Előfizetési díj egy évre 17.— US \$ + 13.— US \$ portó. A lapot továbbra is Münchenből postázzuk.

A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy rövidítsen a beküldött írásokon, leveleken.

A HIRDETÉSEK SZÖVEGÉRT, STÍLUSÁÉRT A SZERKESZTŐSÉG NEM FELEL!

● HIRDETŐINK FIGYELMÉBE! ●

Hirdetéseket csak a hirdetés díj befizetése után tudunk közölni!

ANNEMARIE SCHWARZ hitese tolmács és fordító, magyar-német és német-magyar fordítást és tolmácsolást vállal (szépirodalmi szöveget is). 40479 Düsseldorf, Camphausstr. 14. Tel.: (0211) 44 22 40. Fax: (0211) 44 28 16.